

Ons Pensioen

TIJDSCHRIFT VAN DE BPP: BELANGENVERENIGING
PENSOENGERECHTIGDEN PENSOENFONDS ZORG EN WELZIJN

Van minder regeldruk
naar kostenbesparing

P. 10

Wat Rutte III betekent
voor de koopkracht van
gepensioneerden

P. 22

Waar blijft toch al
dat geld?

P. 28

De ideale uitvalsbasis voor u

8-DAAGSE STANDPLAATS BUSREIS COMPLEET VERZORGD INDIVIDUEEL OF MET GEZELSCHAP

- Halen en Brengen vanaf diverse opstapplaatsen en bij kleine gezelschappen (12 personen) vanaf uw huisadres
- Vernieuwd afwisselend excursie-aanbod 2018
- Vier keer een halve dagtocht via schitterende toeristische routes met een bezoek aan een museum of een folklorisch evenement
- Dagtocht met drie uur varen op de Friese meren
- Excursies zijn inclusief entreegelden en consumptie
- De busreis is op basis van volledig pension
- Uitgebreid ontbijt- en lunchbuffet (met een koud/warm gerecht)
- Hollandse keuken, mogelijkheid tot afstemming op dieet
- Overdag (8 tot 17 uur) koffie/thee/cacao naar behoefte
- Kamers (rookvrij) met douche/toilet + tv en per LIFT bereikbaar
- Dagelijks schoonmaak van uw kamer incl. schone handdoeken
- Gezellige avondprogramma's

Vertrek in 2018 op

28 april

5, 19 en 26 mei

2, 9 en 16 juni

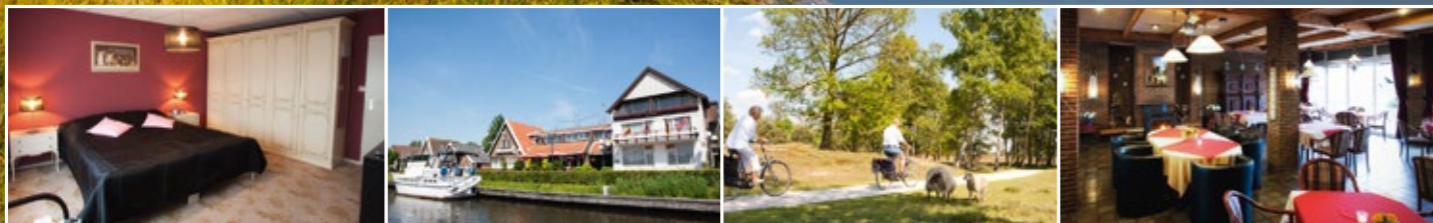
7, 14 en 21 juli

4, 11 en 25 aug

1 en 8 sept

VROEGBOEKAANBIEDING

Vraag vrijblijvend informatie of kijk op onze website

ARRANGEMENTEN 2018 VAN UITVALSBASIS TOT EEN SPECIAAL SAMENGESTELD ALL-IN PROGRAMMA

VRAAG DE REISINFORMATIE VOOR 2018 GEHEEL VRIJBLIJVEND AAN

24 juli t/m 27 juli 2018

DRENTSE FIETS 4-DAAGSE APPELSCHA ARRANGEMENTEN

5-daagse

6-daagse

weekarrangement

ma 23 juli tot vrij 27 juli

ma 23 juli tot za 28 juli

za 21 juli tot za 28 juli

21 augustus t/m 24 augustus 2018

FRIESE FIETS 4-DAAGSE APPELSCHA ARRANGEMENTEN

5-daagse

6-daagse

weekarrangement

ma 20 augustus tot vrij 24 augustus

ma 20 augustus tot za 25 augustus

za 18 augustus tot za 25 augustus

Bekijk het hele reisaanbod op onze website

7-DAAGS STANDPLAATS KERST-ARRANGEMENT 2018

Aankomst in 2018 op

22 december

Bel of kijk op de website voor het programma (om alvast in de sfeer te komen)

Specialist
Senioren Vakanties
1970-2018
hotel
Aan de Vaart

Van een herstellende economie moet iederéén kunnen profiteren!

Hoera, we hebben eindelijk een nieuw kabinet. En met een meerderheid van precies één zetel in het parlement kunnen er natuurlijk veel knopen worden door gehakt. En dat probeert het nieuwe kabinet dan ook.

ROELOF JAN MULDER

Geleidelijke afschaffing van de hypotheekrenteaftrek, terug dringen van de effecten van de Wet Hillen, verhoging van het lage BTW tarief van 6 naar 9 %, verlaging van de dividendbelasting, het zijn allemaal voorbeelden van een ambitieus regeringsprogramma. Jammer alleen dat ouderen en zij die aan de onderkant van de samenleving leven er weer bekaaid vanaf komen. En vooral dat laatste vind ik eigenlijk schandelijk. Eén procent van niets is nog altijd niets hoorde ik Emile Roemer enige tijd geleden ergens zeggen. En zo is het ook. Terwijl één procent van bijvoorbeeld 100.000 euro nog steeds 1000 euro is. 1000 euro die de groep die het niet zo breed heeft heel goed kan gebruiken. Je zal in deze tijd maar rond moeten komen van alleen je AOW en een klein pensioen. Soms denk ik wel eens: zijn ze daar in Den Haag zo gevoelig voor de lobby van grote Multi Nationals? Ik ben er bijvoorbeeld van overtuigd dat de verlaging van de dividend belasting geen enkele baan extra op zal leveren. Alles in aanmerking genomen zal de kloof tussen arm en rijk ook de komende jaren weer groter worden. En dat vind ik een uiterst treurige ontwikkeling.

Is het dan allemaal kommer en kwel? Nee, natuurlijk niet. We leven nog steeds in een van welvarendste landen van de wereld en dat mogen we ons ook best realiseren. Maar dan moet ook iedereen in de gelegenheid zijn om daarvan te profiteren.

Over kosten voor de zorg gesproken. De laatste weken komen er steeds meer berichten in de media los over de verstikkende last van de bureaucratie in vrijwel alle sectoren van de zorg. Pierre Thijsen heeft daar tijdens zijn werkzame leven al last van gehad, lees zijn artikel op pagina 8. Daarnaast is er

ook een beweging in de zorg zelf op gang gekomen die de bureaucratie en de uit de hand gelopen regelgeving aan wil gaan pakken. Dat dit in samenwerking met de politiek gaat gebeuren is hoopgevend. Met de voorman van de beweging "Het Roer Moet Om" hadden we een uitvoerig gesprek, (pag. 10 e.v.). Verder in dit nummer natuurlijk veel commentaar op de kabinetsplannen en op het feit dat een nieuw pensioensysteem nog steeds op zich laat wachten. Een opmerkelijk initiatief voor verandering van het rekenrente regime vindt u op pagina 9. De organisaties van gepensioneerden KNGV en NVOG komen met een voorstel om een veel stabielere rentevoet te hanteren dan de huidige risicovrije rekenrente, namelijk de Macro Stabiele Rentevoet. Eigenlijk een combinatie van rente en rendement. Goed plan. Tot slot iets lekkers voor de kerst op pag. 25 en een ontroerend kerstverhaal op pagina 36.

De redactie wenst u fijne kerstdagen en een gezond en voorspoedig 2018. —

AUTEUR:
ROELOF JAN MULDER

“
Verlaging
dividend
belasting levert
geen enkele
extra baan op.
”

Colofon

Kwartaal tijdschrift van de BPP: Belangenvereniging Pensioengerechtigden Pensioenfonds Zorg & Welzijn (PFZW).

Aangesloten bij de NVOG: de Nederlandse Vereniging van Organisaties van Gepensioneerden.

Website

www.pfzw-belangenvereniging.nl

Hoofd- en eindredactie

Roelof Jan Mulder (Ons Pensioen), Steenakkerstraat 4, 4012 EP Kerk-Avezaath.
Telefoon: (0344) 681793
E-mail: roelof.j.mulder@planet.nl
Gitte Jansen-Nieudorp (Pensioenbelangen)

Redactieleden

Jaap van der Spek, Eric van Eck, Pierre Thijssen.

Medewerkers aan dit nummer

Audrey, Betty Berger, Rob de Brouwer, Ad van den Berg, Eric van Eck, Cees Michielse, Jaap van der Spek, Joop van Vliet, Marjoke Wessels, Ron Wessels, Pierre Thijssen.

Grafisch Ontwerp

William van Giessen

Afbeeldingen

pixabay.com

Druk en verzending

Senefelder Misset

Verantwoording

Het ledenblad 'Ons Pensioen' is het contactorgaan van de BPP en verschijnt vier keer per jaar. Ons Pensioen komt tot stand in samenwerking met 'Pensioenbelangen' (van de NBP). De meningen en visies in dit blad

zijn niet noodzakelijkerwijs die van het verenigingsbestuur. De redactie streeft ernaar de onderwerpen vanuit een breed en diverse perspectief te behandelen. Het is aan de lezer zelf om (mede aan de hand van meningen en visies in dit blad) tot eigen oordeelsvorming te komen. Voorts is de redactie niet verantwoordelijk voor de inhoud van advertenties en bijsluiters. Overname van (delen van) artikelen is toegestaan, met bronvermelding. De redactie plaatst met regelmaat reacties, artikelen en meningen van lezers. Reacties kunnen worden gezonden naar: roelof.j.mulder@planet.nl. De redactie behoudt zich het recht voor reactie niet, dan wel ingekort te plaatsen zonder daarover vooraf met de inzenders te overleggen. De redactie werkt met een redactiestatuut.

Bestuur

Vice-voorzitter: Jaap van der Spek
Secretaris: Cees Michielse
Penningmeester: Jaap Dijkstra
Leden: Jan van Pijkeren, Liesbeth Schaap, Baukje Vegter.

Ledenadministratie

Adreswijzigingen en opzeggingen graag als volgt doorgeven: ledenadministratie@pfzw-belangenvereniging.nl of Jan van Pijkeren, tel. 06-30 68 98 73. Opzeggingen gedurende het verenigingsjaar gaan in per 1 januari daaropvolgend.

Lid worden

De contributie bedraagt slechts €11 per jaar (meer mag natuurlijk ook!). Het partnerlidmaatschap is €5,50 per jaar. U kunt zich aanmelden via de website of via een brief met gegevens aan de ledenadministrateur. Betalingen kunnen worden overgemaakt op banknummer

NL83 INGB 000 455 2579 (ING Bank) t.n.v. Belangenvereniging Pensioengerechtigden PFZW.

In geval van overlijden

Bij overlijden stopt uw ouderdomspensioen van PFZW. Uw partner en kinderen hebben in principe recht op Partner- en Wezenpensioen. Ook hebben zij recht op een eenmalige slotuitkering die gelijk is aan drie maal het bruto maandbedrag van uw Ouderdomspensioen. Over die uitkering wordt geen belasting en zorgpremie ingehouden. Uw partner krijgt deze uitkering. Is er geen partner, dan krijgen de kinderen jonger dan 21 jaar de uitkering. Is er geen partner of wees is die aanspraak maakt op deze uitkering, dan kan deze worden uitbetaald aan de natuurlijk persoon die kosten heeft gemaakt in verband met uw overlijden. Bij overlijden stopt ook uw lidmaatschap van de BPP. Heeft u een partner die gerechtigd is tot een partnerpensioen van PFZW dan zal BPP onder gelijke voorwaarden en zonder kosten uw lidmaatschap graag omzetten in een lidmaatschap van uw partner. De pensioenbelangen van uw partner blijven op die manier behartigd.

Commissie Financiële Dienstverlening

In geval van problemen met PFZW over uw pensioenberekening, zoek contact op met de voorzitter van deze BPP-commissie: Cees Michielse (06-47856168).

Advertenties

Advertenties voor Ons Pensioen gaan samen met advertenties voor Pensioenbelangen. Meer info via Bondsbureau NBP: 070-3601921 of info@pensioenbelangen.nl. Tarieven op aanvraag.

Inhoudsopgave

- 3 Van een herstellende economie moet iederéén kunnen profiteren
- 4 Colofon
- 5 Inhoudsopgave
- 6 Nieuw perspectief met een nieuw kabinet?
- 7 Daadkracht op basis van inzicht gewenst
- 8 Bureaucratie en registratiedrift in de zorg
- 9 Via een andere weg toch het doel bereiken
- 10 Van minder regeldruk naar kostenbesparing. De regeldruk in de zorg is uit de bocht gevlogen. Tijd voor een tegengeluid. Interview met Bart Meijman, mede oprichter van de actiegroep “Het Roer Moet Om”
- 14 Wat Rutte III betekent voor de koopkracht van gepensioneerden
- 16 krijgt de gepensioneerde waar hij recht op heeft?
- 16 Pensioen ligt weer op het bordje van de sociale partners. Het nieuwe kabinet heeft de pensioenknop nog niet door gehakt en de hete aardappel doorgeschoven naar de sociale partners.
- 18 Zorgen over de zorg in het regeerakkoord
- 20 Waar blijft toch al dat geld? Nederland voert al decennia lang een politiek die (grote) bedrijven bevoordeelt en de huishoudens in de kou laat staan
- 24 De zorgkosten stijgen, wat doet de zorgpremie?
- 25 Audrey's DeliCasa
- 26&27 Kruiswoordpuzzel en Cryptogram
- 28 Pas verschenen
- 29 Rentetermijn structuur heeft geen nut voor een fonds
- 32 Waar was Nederland op de internationale conferentie over de vraag hoe overheden kunnen werken aan een houdbare samenleving voor alle leeftijden
- 35 Wind, water, zon en ruimte, onze Waddeneilanden
- 36 “Op vleugelen gedragen”, een kerstverhaal
- 38 Lezers schrijven
- 39 Over de BPP

Nieuw perspectief met een nieuw kabinet?

Het nieuwe kabinet is geïnstalleerd en het regeerakkoord wordt op verschillende momenten in de Tweede en Eerste Kamer besproken. Met een krappe meerderheid van 1 zetel is het de vraag of het kabinet de resterende 3 ½ jaar zal blijven zitten.

AUTEUR:
JAAP VAN DER SPEK

Toch denk ik dat het jarenlang goed zal gaan, omdat er in de afgelopen jaren veel ervaring is opgedaan met het per onderwerp zoeken naar een (ruimere) meerderheid. Daar is een mooie uitdrukking voor: "Situatonele coalities". Het CDA bijvoorbeeld heeft de afgelopen jaren zo'n pragmatische oppositierol gehad. Deze partij deed niet mee aan de gedoogsteun rondom financiële zaken (bezuinigingen) van ChristenUnie, D66 en SGP, maar heeft wel ingestemd met meer dan 80% van de andere voorstellen van de regering.

Deze manier van werken zal naar mijn overtuiging ook de komende jaren worden gehanteerd. Als de sociale partners overeenstemming bereiken over een aangepast/nieuw pensioenstelsel, dan zal ook gekeken worden naar de PvdA, Groen Links en de SGP als het om steun in de Tweede Kamer gaat. Als het gaat om de koopkracht van mensen met een gering inkomen, zullen ook bijvoorbeeld de SP, de Partij voor de Dieren en de PVV erbij betrokken worden.

Belangrijk dat we blijven meedoen!

Voor organisaties als de BPP komen er daardoor veel mogelijkheden om via de koepel NVOG invloed uit te oefenen op wat er in Den Haag gebeurt. Het kabinet heeft in het regeerakkoord bijvoorbeeld gezegd rondom de pensioenen samen te willen werken met de sociale partners

(werkgeversorganisaties en vakbonden). Ons werk wordt het om ervoor te zorgen dat ook de vertegenwoordigers van de gepensioneerden en jongeren aan die tafel mee gaan doen. Stel dat de regeringspartijen daar geen oog voor hebben en zij hebben toch steun van oppositiepartijen nodig, dan zouden die partijen, bijvoorbeeld 50Plus, kunnen zeggen, dat zij alleen

maar positief kunnen zijn, als zij weten dat de organisaties van gepensioneerden mee hebben gedaan aan de het tot stand komen van de plannen.

Voor dat vele werk is het belangrijk dat organisaties als de BPP veel leden hebben. Dat versterkt de positie als gesprekspartner. En dus gaat het bestuur volop aan de slag om nieuwe leden te werven. Misschien kunt u zelf ook een bijdrage leveren door even na te denken wie uit uw omgeving mee zou kunnen en willen doen. Om vervolgens deze Ons Pensioen te overhandigen, waarin weer van alles te lezen is.

Een kabinet heeft alleen maar een goed perspectief als besluiten breed gedragen worden. In die zin kunnen we als BPP dus meehelpen aan het perspectief van dit kabinet. Maar wel in de door ons gewenste richting. —

Zoals de secretaris in het verenigingsnieuws al vermeldt, heeft onze voorzitter Peter Patijn, zijn functie neergelegd. Jaap van der Spek neemt hem als vicevoorzitter voorlopig waar tot er een nieuwe voorzitter is gekozen. Ondertussen gaat het bestuur op basis van een functieprofiel op zoek. Als u namen van mogelijk geschikte kandidaten hebt, of denkt u zelf geschikt te zijn, dan vragen wij u dat zo snel mogelijk aan de secretaris, Cees Michielse, door te geven (cees@michielse-advies.nl)

Daadkracht op basis van inzicht gewenst

AUTEUR: CEES MICHELSE

Intern

Met het terugtreden van Peter Patijn als onze voorzitter en mede bestuurslid (zie column vice-voorzitter op pag. 6) zal de komende tijd gewerkt moeten worden aan de invulling van deze functie. Tegelijkertijd moet met voortvarendheid en daadkracht gewerkt blijven worden aan een aantal belangrijke onderwerpen die op de agenda staan.

Het vergroten van ons ledental is daarbij prioriteit nummer 1. Immers onze invloed via de Pensioenraad PFZW, in de pensioencommissie van de gezamenlijke ouderenorganisaties en via intensieve contacten met andere maatschappelijke organisaties en de politiek moeten behouden blijven en waar mogelijk versterkt.

Daarbij geldt in de praktijk dat naast de kracht van het argument ook de macht van het getal van doorslaggevende betekenis is. En waar het met het formuleren van deskundig onderbouwde argumenten wel goed gaat, blijft de ontwikkeling van het ledenbestand daarbij achter.

Het bestuur is druk doende met inschakeling van deskundigen de vraag te beantwoorden hoe onze naamsbekendheid en daarmee de aantrekkingskracht op nieuwe leden kan worden versterkt. Wat moet er bijvoorbeeld gebeuren om onze profilering te versterken. Goede toegankelijke en begrijpelijke communicatie is altijd moeilijk, maar als het om zaken als pensioenen, koopkracht, ouderenzorg en kabinetsbeleid gaat is dit extra lastig.

Toch gaat het bestuur er in de komende maanden voor om op de komende Algemene Ledenvergadering de eerste resultaten van een versterkte ledengroei te kunnen presenteren. Noteert u alvast de datum van 18 april 2018 in uw agenda. Wij hopen dan veel van onze leden wederom in Doorn te zullen treffen

Extern

Dat de SER nog steeds niet met een goed advies is gekomen met betrekking tot de stelselwijziging pensioenen vinden wij zeer ongewenst. Besluitvorming op dit punt is noodzakelijk en waarschijnlijk een fatale ontbrekende bouwsteen om eventuele kortingen te voorkomen als niet alsnog met grote spoed knopen worden doorgehakt.

Het verontrust ons overigens wel dat het nieuwe Kabinet daarbij alleen op de rol van de sociale partners (werkgevers- en werknemersorganisaties) wijst. Correct als het gaat om de inhoud van de pensioenregeling en de in de toekomst op te bouwen rechten. Maar bij alle onderwerpen waarbij de besluitvorming de reeds opgebouwde aanspraken beïnvloedt of sprake is van medefinanciering uit de bestaande middelen van het fonds dienen de gepensioneerdenorganisaties eveneens betrokken te zijn zodat evenwichtige belangenbehartiging gewaarborgd is.

Goed is overigens wel om vast te stellen dat het geleidelijk aan iets beter gaat met de ontwikkeling van de dekkingsgraden. Te gering om indexatie op korte termijn te kunnen verwachten maar wel leidend tot een kleinere kans dat kortingen in 2020 noodzakelijk zullen zijn. Zolang echter premies op basis van een verwacht rendement mogen blijven worden berekend terwijl voor de verplichtingen de risicoloze rente de basis vormt komt echter geen reëel uitzicht op indexatie naderbij. Samen met de NVOG pleiten wij daarom ook bij het nieuwe Kabinet op het mogen hanteren van een andere rentevoet voor het berekenen van de verplichtingen. Een rentevoet die enerzijds recht doet aan het onzeker zijn van de pensioenen en het risicovolle beleggen en anderzijds rechtvaardig uitpakt voor jong en oud. —

Bureaucratie en doorgeslagen registratiedrift in de zorg

Niet het geld is het probleem maar de organisatie, dat wordt de laatste tijd steeds duidelijker. Gezondheidszorg instellingen zijn veel te veel tijd en geld kwijt aan kwaliteitsmetingen. Dit gaat ten koste van de zorg voor de patiënt.

AUTEUR:
PIERRE THIJSSSEN

De kwaliteitsregistraties zijn doorgeslagen. Ze werden ooit bedacht om de patiëntenzorg te verbeteren. Maar daar komen de werkers in de zorg bijna niet meer aan toe door de registratielast. Ons huidige zorgstelsel is uiterst complex en bureaucratisch. Het werkt vervreemdend voor de bevolking, die de hoge dbc-zorgrekening voor luttele ingrepen niet begrijpt. Dbc staat voor diagnose-behandelcombinatie. Een dbc is een pakketje zorg met informatie over de diagnose en de behandeling die een patiënt krijgt. In de ziekenhuiszorg en geriatrische revalidatiezorg wordt een dbc ook wel een DBC-zorgproduct genoemd. De regelmatige behandelstops vanwege het bereiken van de budgetlimiet van ingekochte zorg door een regionale verzekeraar, dragen ook niet bij aan een beter begrip. De tijd die wordt besteed aan budgetonderhandelingen met verzekeraars, dbc-registratie, kwaliteitsregistraties, keurmerken en patiënt ervaringsregistraties, heeft extreme proporties aangenomen. In vele onderzoeken is bevestigd dat het tijdsbeslag van zorgpersoneel aan niet-zorg gebonden activiteiten ten minste 35 procent is en in sommige sectoren zelfs nog meer. De financiële impact van dit percentage is in grote lijnen te berekenen: de totale lasten van alle zorginstellingen bedroegen 51 miljard euro in 2011. Daarvan betrof 67 procent personeelskosten, oftewel 34 miljard euro. De kosten van de zorgbureaucratie bedragen dus 35 procent van 34 miljard euro en komen daarmee op

een kleine 12 miljard euro. Iedere procent bureaucratie kost ons dus 12 miljard gedeeld door 35 is 340 miljoen euro. Stel dat we het tijdsbeslag aan bureaucratie terug zouden kunnen brengen tot 10 procent, dan bespaart dat 25 maal 340 miljoen euro, ofwel ruim 8 miljard euro op jaarbasis.

NVZ directeur van der Starre zegt: “Om de beste zorg aan de patiënt te kunnen blijven bieden, is inzicht in kwaliteit nodig. Er is daardoor steeds meer vraag naar kwaliteitsgegevens. Dit betekent dat ziekenhuizen de afgelopen jaren steeds meer zijn gaan registreren. Gemiddeld neemt een ziekenhuis deel aan 45 kwaliteitsregistraties, 19 keurmerken en 7 patiënt-ervaringsregistraties. De toegevoegde waarde van al die bureaucratie weegt allang niet meer op tegen de kosten en de registratielast”, vindt Van der Starre.

Verpleegkundigen en verzorgenden zijn enorm veel tijd kwijt aan deze bureaucratische werkwijze. De tijd die men aan de patiënt zou moeten besteden wordt nu opgeslokt door onzinnige registraties. Veel werkers haken dan ook af omdat men zich niet kan vinden in deze werkwijze. Mensen kiezen voor de zorg omdat ze voor de mens kiezen en niet voor een computer. Laat men dit nu eens snappen daar in die torentjes in Den Haag. Diep respect voor al die mensen die ondanks deze tijd rovende regeldrift toch nog de dagelijkse zorg zo goed mogelijk blijven leveren. —

Pierre Thijssen heeft tijdens zijn actieve loopbaan als medewerker anesthesie veel ervaring met dit onderwerp opgedaan.

Via een andere weg toch het doel bereiken

De koepels van organisaties van gepensioneerden, NVOG en KNVG, komen met een bruikbaar alternatief om de impasse over de risicovrije rente te doorbreken. Een alternatief dat ook de vastgelopen discussie binnen de Sociaal Economische Raad (SER, orgaan dat de regering adviseert; red.) over het vernieuwde pensioenstelsel weer op gang kan helpen.

Eén van de redenen voor het vastlopen van de motor van ons pensioenstelsel is de ons opgedrongen risicovrije rente, als belangrijkste graadmeter voor de dekingsgraad. 50Plus heeft een wetsvoorstel ingediend om een minimale rente te hanteren van 2%, zolang de Europese Bank de rente laag houdt en in afwachting van de discussie over een vernieuwd pensioenstelsel. Door deze maatregel zouden de pensioenfonds er in Nederland onmiddellijk beter voorstaan en kunnen kortingen, die nu dreigen voor 2020 en 2021, worden voorkomen.

Omdat de Tweede Kamer zelf heeft ingestemd met de risicovrije rente als bepalende factor in de berekeningen, is het onwaarschijnlijk dat zij die nu zomaar zullen loslaten. Daarmee is het risico groot, dat een gewenste aanpassing, hoe goed ook door 50Plus onderbouwd, toch struikelt. De Kamerbehandeling van het wetsontwerp staat gepland voor de week van 13 november.

Macro stabiele rentevoet (MSR)

In plaats van de risicovrije rekenrente, die in de praktijk zeer onzeker blijkt te zijn, kan de Tweede Kamer beter kiezen voor een stabielere factor, de macro stabiele rentevoet. Die MSR past ook in de opvatting dat de regering in een vernieuwd systeem gebruik zal maken van een andere parameter dan de risicovrije rente. Maar wat is nu deze macro stabiele rentevoet, de MSR?

De overheid heeft jaren geleden een commissie parameters in het leven geroepen, bestaande uit een aantal deskundigen. Deze commissie geeft voor een aantal beleggingscategorieën aan wat de meest waarschijnlijke rendementen voor de komende jaren

zullen zijn. Hieruit kan de macro stabiele rentevoet worden samengesteld.

De commissie houdt rekening met langjarige ontwikkelingen. De laatste 20 jaren hebben we een gemiddeld rendement gehad van zo'n 6 à 7%, maar de commissie moet ook rekening houden met toekomstige ontwikkelingen, die zij voorzichtig (prudent) inschat. Daarom ligt het verwachte gemiddelde rendement lager dan het gemiddelde van de afgelopen jaren. De commissie bekijkt regelmatig de stand van zaken en vraagt zich dan af of er structurele redenen zijn om het ingenomen standpunt te herzien.

Datzelfde gebeurt met het inschatten van de loon en prijsinflatie, nodig om tot de zogenoemde macro stabiele rentevoet te komen. Die MSR is het resultaat van het gemiddelde rendement onder aftrek van de loon-/prijsinflatie. Het is in werkelijkheid veel ingewikkelder, maar om een simpel idee te geven: stel dat het verwachte gemiddelde rendement ligt op 5% en de inflatie op 2,5%, dan zou de MSR 2,5% zijn. Deze 2,5% :

- is veel stabielere dan de risicovrije rente waar pensioenfonds nu mee moeten rekenen,
- doet meer recht aan wat er daadwerkelijk aan vermogen is opgebouwd,
- voorkomt kortingen,
- geeft meer mogelijkheden tot indexatie (gepensioneerden) en
- geeft werkenden meer mogelijkheden tot fatsoenlijke opbouw van pensioen.

De invoering van dit alternatief zal tevens het vertrouwen in de pensioenfonds en in het pensioensysteem kunnen herstellen en dat is weer uitermate belangrijk voor de aanvaarding van een vernieuwd en toekomstbestendig pensioenstelsel. —

AUTEURS:
JOEP SCHOUTEN,
VOORZITTER KNVG
JAAP VAN DER SPEK,
VOORZITTER NVOG

KNVG en NVOG zijn twee koepels van organisaties van gepensioneerden en vertegenwoordigen samen 300.000 aangesloten leden.

“ De invoering van de macro stabiele rentevoet zal tevens het vertrouwen in de pensioenfonds en in het pensioensysteem kunnen herstellen en dat is weer uitermate belangrijk voor de aanvaarding van een vernieuwd en toekomstbestendig pensioenstelsel. ”

Van minder regeldruk naar kostenbesparing

In gesprek met Bart Meijman, medeoprichter en aanjager van de actiegroep "Het Roer Moet Om".

AUTEUR:
ROELOF JAN MULDER

Hij was voorzitter van Artsen zonder grenzen Nederland, voorzitter van de Huisartsenvereniging Amsterdam, actievoerder van het eerste uur, oprichter en aanjager van de actiegroep "Het Roer Moet Om" en heeft een bloeiende huisartsenpraktijk in Amsterdam Osdorp. En ondanks de voorbereidingen van een belangrijke conferentie getiteld (Ont) Regel de Zorg, tijd om te praten over het initiatief dat zo'n 5 jaar geleden ontstond uit de initiatiefgroep Optimale Zorg - Dappere Dokters., "Het Roer Moet Om".

Dat vereist enige toelichting. Hoezo dappere dokters. Dokters zijn toch altijd dapper? "Misschien wel" zegt Meijman, "maar dit ging veel meer om dapper te zijn tegenover elkaar (naar je eigen handelen durven te kijken), of tegenover de verzekeraars, die alsmaar nieuwe regels stellen of tegen de overheid die ook alles op papier wil zien. En zo zijn we geleidelijk in een situatie terecht gekomen waar kwaliteit op papier belangrijker is dan kwaliteit van zorg aan het bed. En dat moeten we niet willen. Daar zijn we tegen in het geweer gekomen. Begin van dit jaar een grote conferentie georganiseerd in Carré waar het onwaarschijnlijke aantal van 1500 zorgprofessionals op af kwam (zie het verslag in nr. 1 van dit jaar, red.). Dat geeft wel aan dat velen in de

zorg het probleem delen. In dat congres hebben verschillende politieke partijen toezeggingen gedaan om de bureaucratie in de zorg tegen te gaan en wij gaan ze daarbij helpen."

Administratieve rompslomp groot probleem

Hoe groot is dat probleem eigenlijk? Heel groot blijkt. Zo groot dat bijvoorbeeld thuiszorg voor ouderen in gevaar komt. Terwijl die zorg voor deze groep wel heel belangrijk is. De wijkverpleegkundige bijvoorbeeld houdt op dit moment al te weinig tijd voor de verzorging over omdat ze zo nodig allerlei formulieren in moet vullen, tijden moet verantwoorden, 's avonds achter de computer kwaliteits enquêtes moet afvinken enzovoort. Daar gaat tijd en dus geld in zitten, tijd die veel beter aan de werkelijke zorg besteed kan worden. Daar gaat het de actiegroep "Het Roer Moet Om" ook om. Meijman benadrukt: "dokters kunnen door al die administratieve rompslomp hun werk niet meer goed doen. En dat steekt."

Uitingen van gestold wantrouwen

Ter illustratie een paar quotes uit het artsblad "Arts en Auto" van artsen en fysiotherapeuten over dit onderwerp. Een arts heeft het over de "administratiemafia". Een ander illustreert de route die een

verandering op de Dagelijkse Toedienings Lijst voor een bewoner van een verzorgingshuis moet afleggen: "De huisarts geeft een verandering door bij bezoek aan de patiënt... verzorging geeft het door aan de apotheek... apotheek moet toestemming van de huisarts hebben...lijst veranderen en die weer terug sturen naar het verzorgingshuis...verzorgingshuis dient nota in bij zorgverzekeraar, enzovoort". En dat alleen maar omdat de Inspectie zo nodig de handtekening van de huisarts wil zien. Een specialist schrijft: "Protocollen, administratieve regelzucht en procesmanagers tasten de unieke relatie tussen arts en patiënt aan". "Uitingen van gestold wantrouwen" noemt hij de eindeloze reeks formulieren en regels die op de zorg af komt. Hij pleit voor duidelijke handleidingen, checklists voor basale zaken, éducation permanente en een cultuur "waar we elkaar aanspreken op wat we doen." Er ontstaat een pseudowerkelijkheid waarin het meten belangrijker wordt dan de zorg voor de patiënt. Duidelijk zal zijn dat al dit administratieve geneuzel ook veel geld kost. Maar het wordt nog erger. Dezelfde specialist noemt een andere reden waarom de zorg overspoelt wordt door regelzucht. Hij schrijft: "we vliegen Amerikanen in om Amerikaanse audits in te voeren. Dat moeten we niet willen, dan haal je nog meer wantrouwen het zorgsysteem binnen. En een claimcultuur die de kosten van de zorg nog verder opjaagt." Een fysiotherapeut schrijft tot slot over het verplichte klant tevredenheids onderzoek: "patiënten hebben genoeg van enquêtes, dus wordt het lastig om je percentagerespons te halen." "Percentagerespons, lekker belangrijk!" Duidelijk wordt dat het goed is dat er een beweging is ontstaan die de regelzucht in de zorg te lijf wil gaan.

BART MEIJMAN

“
Amerikaanse
claimcultuur
jaagt kosten
van de zorg
verder op.
”

Er kan wel tot 4 miljard euro worden bezuinigd

En de organisator van die tegenbeweging zit tegenover me achter zijn bureau in de praktijk die nog tot acht uur open was. Nog even over die dappere dokters. Wat was dat nou precies? "Dappere dokters komt voort uit een initiatief van zo'n vijf jaar geleden," vertelt Meijman, "toen een aantal huisartsen vond dat het in de geneeskunde veel meer zou moeten gaan om goede noodzakelijke zorg dan om maximale zorg. Niet doorbehandelen bijvoorbeeld waar dat niet meer opportuun is. Meer aandacht voor de persoon van de patiënt dan voor de ziekte. Dus niet alleen de protocollen laten bepalen hoe een zorgverlener de patiënt bij een bepaald ziektebeeld moet behandelen

maar ook andere indicatoren daar bij betrekken zoals leeftijd, werksituatie, familie- en leefomstandigheden etc. Eigenlijk terug naar het aloude huisartsen beroep waarbij het pluis/niet-pluisgevoel een belangrijke indicatie was. Het dappere zat hem erin dat een steeds grotere groep zich ging verzetten tegen de macht van de protocollen. Maar er was meer aan de hand. De groep vond en vindt ook dat zorgverleners meer op kwaliteit moeten acteren. Dat betekent dat je elkaar moet kunnen aanspreken op elkaars handelen. Zo werden er intercollegiale groepen gevormd die met gebruikmaking van zogenaamde spiegel informatie elkaar intern beoordelen. Dan moet je transparant durven zijn. En je moet dat ook op een constructieve manier kunnen doen zodat je iets van elkaar aan neemt. Dat vergt een leerproces. Maar uiteindelijk zorgt de beroepsgroep ervoor dat de kwaliteit gewaarborgd is en dat al die formuliertjes, die uitingen van gestold wantrouwen zoals iemand dat betitelde, overbodig worden."

“
Het roer
moet om.
”

Klein beginnen

Weet je” zegt hij “ dat we in de zorg zo’n 40 % van onze tijd besteden aan administratieve handelingen? Even een bierviltje berekening. Er gaat zo’n 40 miljard euro in de zorg op aan personeelskosten. Als je nou eens 10% van die 40 % bespaart op dat administratieve gedoe dan bespaar je een kleine 4 miljard euro die dan aan andere zaken, bijvoorbeeld aan de thuiszorg, zou kunnen worden besteed. Dat is niet van vandaag op morgen gerealiseerd dat weet ik ook wel. Je hebt ook te maken met heel veel middenkader dat zich alleen maar bemoeit met al die regeltjes en dat er natuurlijk bij gebaat is om hun positie zo goed mogelijk veilig te stellen maar toch, er wordt een begin gemaakt.”

En dat begin is al gemaakt. Negen jonge professionals, de denktank (Ont) Regel de Zorg, hebben door middel van interviews met vertegenwoordigers uit zes beroepsgroepen inzicht gekregen in de gemiddelde werkweek en in het aandeel administratie. Die resultaten presenteert de groep op de “Schrapp en Verbeterconferentie” in november waar bestuurders, beslissers (ook politici) en professionals aan de slag kunnen met het schrappen van onzin en het verbeteren van verantwoording afleggen.

Kort CV van Bart Meijman (1956)

Na zijn huisartsen studie werkte Meijman gedurende een lange periode (18 Jaar) voor Artsen zonder Grenzen. Eerst in Uganda later in andere conflictgebieden. Hij was bestuurslid van Artsen zonder Grenzen Nederland van 1994 tot 2003. Waaronder vier jaar lang voorzitter. Van 2006 tot 2014 bestuurder van de huisartsenkring Amsterdam/Almere, waarvan de laatste 4 jaar als voorzitter. Meijman was mede initiatiefnemer van de beweging “Optimale zorg - Dappere dokters” en later van het actiecomité “Het roer moet om”. Momenteel heeft hij een bloeiende huisartsen praktijk in Amsterdam Osdorp. Meijman is getrouwd en heeft vier kinderen.

Kwaliteit daar zijn wij zelf verantwoordelijk voor!

“Een eerste stap” zegt Meijman, “maar wel een belangrijke. Er moet nog veel meer gebeuren. We moeten ook af van de marktwerking in de zorg. Af van het automatisme waarbij ziekenhuizen en professionals naar elkaar kijken en met elkaar de concurrentie aan gaan ten behoeve van (eigen) financieel gewin. Dat resulteert bijvoorbeeld in de aanschaf van dure apparatuur of aanbod van meer en duurder zorg. En natuurlijk heeft dat een negatieve invloed op de kosten van de zorg. Maar het allerbelangrijkste vind ik het wegnemen van het wantrouwen in de kwaliteit van ons werk. Dat is de oorzaak van die regeldrift. Kwaliteit daar zijn wij zelf aanspreekbaar op en verantwoordelijk voor. Kwaliteit moet vanzelfsprekend zijn.”

Bij het weg gaan vraag ik hem nog waarom hij zich zo inzet voor deze zaak. “Ach weet je” zegt hij met een glimlach, “ik ben van nature een beetje activistisch en over dit onderwerp maak ik me druk. Actief aan de slag gaan om iets te veranderen is dan een goede remedie om je frustratie te verwerken.” —

Wat Rutte III betekent voor de koopkracht van gepensioneerden

De gepensioneerden gaan er vanaf 2018 tot 2021 gemiddeld minder op vooruit dan betaald werkenden en 12% van de gepensioneerden gaat er zelfs op achteruit. Dat zijn vooral de mensen met een wat hoger pensioen. Dat komt o.a. door het naar verwachting nog niet of weinig indexeren van de pensioenen, en door een geraamde verhoging van de inkomensafhankelijke zorgbijdrage (Zvw-premie).

AUTEUR:
MAARTEN MAAS,
VOORZITTER
COMMISSIE KOOP-
KRACHT NVOG/KNVG

In de cijfers van het Centraal Planbureau (CPB), naar aanleiding van het regeerakkoord, is alleen de algemene koopkrachtstijging verwerkt. Maar voor gezinnen of individuele mensen zullen er door hun specifieke omstandigheden meer of minder grote verschillen zijn.

In de zogenoemde puntenwolk van het CPB is iets van die spreiding te zien. Wie daarvoor belangstelling heeft kan deze bekijken op <http://bit.ly/2A5F41U>.

Voor de periode 2018 - 2021 verwacht het CPB dat werkenden er in doorsnee per jaar 1,4% op vooruitgaan, gepensioneerden 0,7% en uitkeringsgerechtigden 0,6%.

Niet in de becijfering is meegenomen, dat de gepensioneerden met een hoger pensioen sinds 2009 al in doorsnee zo'n 10% aan koopkracht hebben verloren (waarvan ongeveer de helft door niet meer indexeren). En dan hebben we het nog niet over mensen met hoge zorgkosten. Die hebben vaak nog veel meer aan koopkracht moeten inleveren.

Belasting

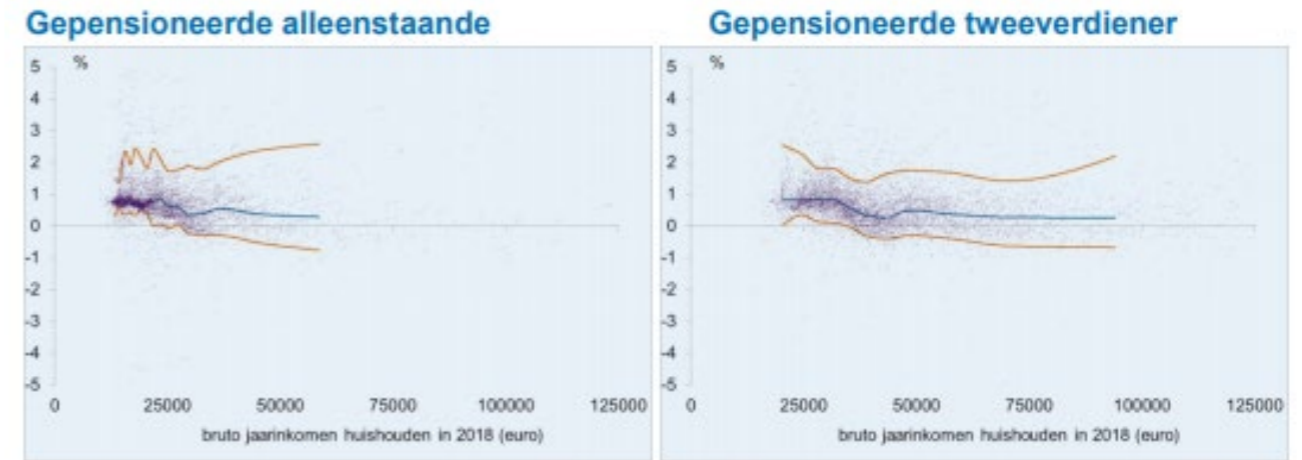
De nieuwe regering is van plan om vanaf 2021 in de berekening van te betalen belasting uit te gaan van twee schijven (nu vier), met de grens bij € 68.500. In 2019 en 2020 worden de tarieven al geleide-

lijk aangepast aan dit 2-schijven model. Voor mensen met een AOW worden het eigenlijk drie schijven, omdat zij geen AOW-premie meer hoeven te betalen. Deze extra grens komt te liggen bij circa € 35.000.

Ouderenkorting

De ouderenkorting is een korting op de te betalen belasting voor AOW-gerechtigden. Dit jaar is de ouderenkorting € 1.292 bij inkomens tot € 36.057. De € 1.292 wordt in 2018 verhoogd naar € 1.418, en in 2019 naar circa € 1.580. Bovendien wordt vanaf 2019 bij een hoger inkomen dan € 36.000 de ouderenkorting niet in één klap, maar geleidelijk verlaagd (te weten met 15% van het inkomen boven de € 36.000). Dat betekent dan wel, dat AOW-gerechtigden met een inkomen groter dan € 46.000 straks geen ouderenkorting meer krijgen (nu ontvangen ze nog € 71).

Bij de voorgenomen omschakeling van vier naar twee schijven wordt de nieuwe eerste schijf iets hoger dan de 'oude'. Daar is wel een compensatie voor bedacht (geleidelijke verhoging algemene heffingskorting tot € 350 in 2021), maar mensen met een laag inkomen (AOW of AOW met een klein pensioen) zullen daar niet van profiteren, omdat zij zo'n

laag inkomen hebben, dat ze toch al geen belasting betalen.

Wonen

Het zogenoemde Eigenwoningforfait, ooit bedoeld om de nadelen van huurders ten opzichte van mensen met een koopwoning (en hypotheekrenteaftrek) enigszins te compenseren, gaat vanaf 2020 in enkele stappen omlaag van 0,75% naar 0,6% van de WOZ-waarde. Levert dus een klein voordeel op voor mensen met een koopwoning.

Maar indien de hypotheek geheel of bijna is afgelost, wordt het forfait nu nog op nul gesteld (dat heet de 'Hillenregeling', en is in feite een bonus op aflossing).

De regering wil vanaf 2019 deze regeling gedurende een periode van 30 jaren geleidelijk afschaffen. Dat betekent dat straks 0,6% van de waarde van de woning (WOZ) geleidelijk bij het inkomen in box 1 moet worden opgeteld.

Een voorbeeld

Bij een woning met een waarde van € 300.000 komt dit neer op een verhoging van de belasting (althans in de nieuwe 1e schijf voor AOW'ers van 19%) met €14 in 2020, €25 in 2021, enzovoorts, tot uiteindelijk circa €350 in 2049.

Indien het inkomen straks in de nieuwe tweede schijf voor AOW'ers valt (36,8%), wordt deze bijtelling bijna twee keer zo hoog. En bij inkomens in de hoogste schijf (tarief 49,5%, vanaf een inkomen van €68.500) wordt dat 2,6 keer zo hoog. Dit kan men uit het oogpunt van 'onbe-

Bron: CPB (Analyse economische en budgettaire effecten van de financiële bijlage van het Regeerakkoord)

trouwbaar overheid' of 'aflosboete' niet juist vinden, maar anderen zeggen, dat de verschillen tussen mensen die huren en die een koopwoning hebben toch wel groot blijft. Maar vooral voor mensen met een niet zo groot aanvullend pensioen, die hun huis wel hypotheekvrij hebben, kan het op termijn lastig worden, mede omdat zij ook al een hoog bedrag aan OZB (Onroerende zaak belasting) aan de gemeente moeten betalen.

Vermogensbelasting

Mensen die spaargeld hebben, betalen over dat 'vermogen' voor het deel boven de € 25.000 vermogensbelasting (in box 3). Voor partners geldt een heffingsvrij vermogen van € 50.000. Dit grensbedrag gaat vanaf 2019 omhoog naar € 30.000 (levert dus een voordeel op). Voor partners samen gaat het om dan om € 60.000.

Tenslotte

Nog niet alles is duidelijk, en er volgt uiteraard ook nog een parlementaire behandeling. De koepelorganisaties van gepensioneerden NVOG en KNVG zullen de ontwikkelingen nauwlettend volgen. Ook proberen zij om bij de discussie en uiteindelijke besluitvorming in de Tweede Kamer hun invloed aan te wenden om de verslechterende financiële positie van gepensioneerden ten opzichte van de werkenden een halt toe te roepen en mogelijk weer meer in balans te brengen. Dat zal nog niet zo eenvoudig zijn. —

“ Niet in de becijfering is meegenomen, dat de gepensioneerden met een hoger pensioen sinds 2009 al in doorsnee zo'n 10% aan koopkracht hebben verloren (waarvan ongeveer de helft door niet meer indexeren).. ”

Pensioen ligt weer op bordje sociale partners

Het nieuwe kabinet geeft de werkgevers en werknemers nog enige tijd om een compromis te bereiken over een aangepast pensioensysteem. Begin 2018 moeten zij de hoofdlijnen gerealiseerd hebben. In 2020 moet het proces van wetgeving zijn afgerond.

AUTEUR:
JAAP VAN DER SPEK

“ Het kabinet wil de sterke elementen uit het huidige pensioenstelsel ook in een vernieuwd stelsel handhaven, zoals de verplichte deelname, de collectieve uitvoering (lagere kosten, grotere opbrengsten) en de risicodeling. ”

Het leek zo mooi. De verkiezingen en de kabinetsformatie zouden een druk leggen op de sociale partners om nu eindelijk te komen tot hoofdlijnen van een nieuw/aangepast pensioenstelsel. Dat zou vooral de vakbonden dwingen om hun interne problemen aan de kant te schuiven, voordat de politiek de beslissing over de pensioenveranderingen zou overnemen. Dat wilde immers niemand.

Het verleden heeft bewezen dat de overheid uit oogpunt van veel te grote voorzichtigheid de neiging heeft op het geld te gaan zitten. Hierdoor hebben pensioenfondsen al jaren de pensioenen niet meer kunnen indexeren. Dat is slecht voor de inflatiecorrectie bij gepensioneerden en slecht voor de pensioenopbouw van jongeren.

Vakbonden konden niet instemmen

Is dat gelukt? Zijn de sociale partners er op tijd uitgekomen? Nee dus. De interne problemen bij de vakbonden hebben verlamd gewerkt op de besluitvorming binnen de SER. Er lag een concept bij de Sociaal Economische Raad (SER) klaar, waarover de ouderenorganisaties en jongeren een voorzichtig 'ja' hadden uitgesproken. Een concept met keuzevrijheid voor pensioenfondsen om eraan deel te nemen en met tegemoetkomingen aan de belangen van werkgevers, werknemers, gepensioneerden en jongeren.

Maar de vakbondsmensen in de SER hadden geen mandaat en moesten terug naar hun achterban. En die gingen voor een belangrijk deel met z'n allen op het rempedaal zitten. Ook al zat er een kabinetsformatiestok achter de deur.

Nieuwe kabinet kaatst de bal terug

En het nieuwe kabinet? Die doet algemene uitspraken, waar we op zich blij mee kunnen zijn, maar legt de uiteindelijke bal terug bij de partijen die er al meer dan zes jaren over doen om tot een gedragen oplossing te komen. Het is een illusie dat er met deze vrijbrief tot oeverloze discussies nu snel een oplossing komt. Terwijl we nog steeds te maken hebben met een pensioensysteem dat, mede door overheidsbeslissingen in de afgelopen jaren, is vastgelopen en geen antwoord biedt op de veranderingen in de arbeidsmarkt, de stijgende levensverwachting, de wens tot enige keuzevrijheid en de lage rente. Op pag. XX in dit blad gaan we nog in op een door de organisaties van gepensioneerden aangedragen basisoplossing voor een toekomstig stelsel, die ook bruikbaar is voor de overgangstermijn.

Waarover blij?

Het kabinet wil de sterke elementen uit het huidige pensioenstelsel ook in een vernieuwd stelsel handhaven, zoals de verplichte deelname, de collectieve uitvoering (lagere kosten, grotere opbrengsten) en de risicodeling. Bij dat laatste gaat het om langleven-risico, beleggingsrisico's, risico's van arbeidsgeschiedheid, etc. Dat is al heel mooi, want de VVD en D66 hebben ooit heel andere ideeën gehad. Het kabinet geeft aan, dat er binnen de collectiviteit en de risicodeling wel gekomen moet worden tot een meer persoonlijk pensioenvermogen.

Of het gaat om meer inzicht, dan wel een echt persoonlijk vermogen wordt niet vermeld, maar is wel essentieel. Een echt persoonlijk vermogen betekent dat

er een risico ontstaat, dat bijvoorbeeld nabestaanden een claim zouden kunnen leggen op het 'gespaarde en meer waard geworden' geld. Dat kan niet, want een belangrijk onderdeel van het systeem is, dat bij overlijden het 'overgebleven' geld terugvloeit in het pensioenfondsen ten voordele van mensen die langer leven (dan gemiddeld). Dat is de langleven-solidariteit.

Bovendien lopen we dan het risico dat de Europese Unie pensioenfondsen gaat zien als financiële instellingen dan wel verzekeraars, en dat zouden we niet moeten willen. Dat erkent overigens het kabinet ook, als het zegt, dat pensioen een nationale en niet een Europese bevoegdheid is. De concepten van de SER geven aan dat de rentegevoeligheid van het huidige systeem door een meer persoonlijk vermogen zou kunnen verdwijnen. Daarmee expliciet aan te geven, dat ook de overheid bereid is om over alternatieven voor de onzalige invloed van de risicovrije rekenrente na te denken. Dat is weer positief, maar wel reden om politici hiermee om de oren te blijven slaan.

Afschaffen doorsneepremie blijft zorgkindje

Een punt van zorg is nog de wens van het kabinet om de zogenoemde doorsneesystematiek (betreft de te betalen premie in de opbouwfase) af te schaffen. (Het is iets te ingewikkeld om dit nu uitgebreider te bespreken.)

De ouderenorganisaties hebben zich steeds op het standpunt gesteld dat de premie in principe een zaak is van de sociale partners en dat een verandering nooit ten koste mag gaan van gepensioneerden. Het nieuwe kabinet is bereid om financieel bij te dragen aan het opvangen van de lasten van de afschaffing van deze doorsneepremie. Er staat in het regeerakkoord niet hoeveel het kabinet wil bijdragen, maar in de afgelopen jaren is al wel eens het bedrag van 40 miljard genoemd, 40% van de geschatte kosten.

Belangrijk is ook, dat het vernieuwde stelsel, aldus de SER, niet aan pensioenfondsen wordt opgelegd. Het stelsel zou zo interessant moeten zijn, dat de verleiding groot genoeg is om mee te doen. Maar pensi-

oenfondsen mogen het ook bij het oude laten. Daar zit wel een vervelende adder onder het gras, want als pensioenfondsen dat doen, dan blijven de regels van het huidige financiële toetsingskader bestaan. Dan blijft er ook een kleinere kans op indexering, dan wel

een grotere kans op het korten van pensioenen bestaan. De organisaties van gepensioneerden vinden dat niet eerlijk. Want dan meet je met twee maten en is de keuze niet echt vrij.

Het kabinet zegt het nog wat anders: "Sociale partners krijgen gedurende een beperkte implementatieperiode de ruimte om de pensioenregelingen aan te passen aan de nieuwe manier van pensioenopbouw en eventueel over te stappen op een nieuw pensioencontract." Er zal dus rekening

mee moeten worden gehouden dat er beperkte tijd verschillende pensioensystemen naast elkaar bestaan, met alle nadelen van dien. Dat betreft bijvoorbeeld mensen die naar een andere werkgever gaan en dus moeten overstappen op een ander pensioenfonds, als ze niet in dezelfde branche blijven.

Tenslotte nog een grote omissie

Het kabinet wil op het terrein van de pensioenen alles samen doen met de sociale partners. Omdat pensioenen te maken hebben met arbeidsvoorwaarden is dat terecht. Maar nergens staat, dat er ook nog gepensioneerden en jongeren zijn. De ervaring leert, dat vakbonden de jongeren en gepensioneerden niet goed vertegenwoordigen.

Met andere woorden, het is een gemiste kans voor het kabinet om duidelijk te maken dat zij ook gepensioneerden en jongeren serieus neemt. Dat wordt het belangrijkste doel van de vertegenwoordigende organisaties van gepensioneerden en jongeren: structureel aan tafel komen om mee te werken aan een goed en toekomstbestendig pensioensysteem en aan een goede overgang van het oude naar het nieuwe stelsel. De regering en de Tweede Kamer moeten weten, dat het 'over ons' niet 'zonder ons' kan. De organisaties van gepensioneerden zijn in ieder geval bereid om constructief mee te denken. —

Zorgen over de zorg in het regeerakkoord

Rutte III staat overeind. De ministersploeg is bekend en het enthousiasme straalt eraf. Nog nooit werd een regeerakkoord zo dichtgetimmerd als deze keer. Met een meerderheid van slechts één zetel wilden de onderhandelaars kennelijk elk risico uitsluiten. De vraag is of dat is gelukt. Schot voor de boeg: de plannen voor de financiering van de zorg zijn op zijn zachtst gezegd uiterst speculatief.

AUTEUR:
ERIC VAN ECK

Van het ongeveer 60 pagina's dikke regeerakkoord zijn er zeven gewijd aan de zorg. Dat ligt keurig in lijn met de kosten: Nederland geeft zo'n 10,5 % van het bruto binnenlands product (bbp) uit aan zorg (OECD 19-9-2017). Dat is internationaal gezien veel. Daarvoor krijgen we in vergelijking met andere Europese landen middelmatige zorg.

Zorgverleners morren over werk- en regeldruk. De Raad voor de Volksgezondheid en Samenleving (RVS) heeft in oktober een rapport gepubliceerd waarin zij stelt dat de manier waarop verzekeraars en gemeenten zorg inkopen de kwaliteit van de zorg niet ten goede komt en de kosten opdrijft. Onderzoeksjournalisten van platform Investico (bron: de Groene Amsterdammer en het Algemeen Dagblad) hebben aangetoond dat de beoogde bezuinigingen niet zullen worden gehaald.

Niettemin wil het kabinet doorgaan op de manier, die door minister Schippers is ingezet en die geleid heeft tot een 'beheersing' van de zorgkosten gedurende de vorige kabinetsperiode. Geen grote veranderingen, wel verbeteringen is het devies. Van visie lijkt geen sprake, maar bij visie denkt Rutte volgens eigen zeggen aan oogartsen.

Maatregelen

De meeste maatregelen zult u kennen:

- Het eigen risico in de zorg blijft € 385 per jaar gedurende de nieuwe kabinetsperiode. Dit betekent wel dat de premie voor de zorgverzekering mogelijk extra stijgt.
- Voor mensen die gebruikmaken van

de Wet langdurige zorg (WLZ), zoals bij opname in een verzorgingshuis wordt een kleiner deel van hun vermogen als inkomen aangemerkt (van 8% naar 4%).

- Maar de periode dat mensen 'korting' krijgen op de eigen bijdrage van de WLZ-zorg, daalt van 6 naar 4 maanden: zij betalen sneller het reguliere tarief.
- Er komt in 2019 een maximum van 250 euro per jaar per verzekerde voor de bijbetalingen in het Geneesmiddelenvergoedingssysteem.
- In plaats van de per gemeente sterk verschillende eigen bijdrage WMO komt er een abonnementstarief van 17,50 euro per vier weken.
- Er komt (een beetje) geld voor preventie en het bevorderen van gezond leven.
- Er komt 2,1 miljard extra voor de ouderenzorg, die moet worden betaald door de medisch-specialistische zorg, geestelijke gezondheidszorg, huisartsenzorg en wijkverpleging.

Kort samengevat maakt de ouderenzorg een klapper en schuift het kabinet verder wat geld heen en weer. De ouderen lijken er deze keer niet slecht af te komen, maar de zorgkosten kunnen eigenlijk niet los gezien worden van belastingmaatregelen en het pensioenstelsel. Al deze communicerende vaten leveren een gemiddelde koopkrachtverbetering op voor gepensioneerden van 0,7%. Bij een gemiddeld pensioen van 20.000 euro (CBS 2011) is dat het spectaculaire bedrag van 140 euro. Je kan er om verlegen zitten, maar rijkdom ziet er anders uit.

Ouderenzorg

De extra bijdrage voor de ouderenzorg van 2,1 miljard euro verdient extra aandacht. Het kabinet Rutte II dacht bij de start een bedrag van 1,88 miljard euro te besparen door ouderen minder snel naar het verpleeghuis te laten gaan en tegelijkertijd te bezuinigen op de thuiszorg. De kritiek was niet mals en publicitair zo goed georganiseerd (denk aan Hugo Borst en de vader van de staatssecretaris) dat daarvan al een half miljard euro werd teruggedraaid. Daarnaast meldden ouderen zich vorig jaar bijna 20 procent vaker op de spoedeisende hulp dan in 2015. Het beroep dat ouderen deden op zorginstellingen omdat zij om medische redenen tijdelijk niet thuis kunnen wonen, nam toe met bijna 90 procent.

'Bezuiniging in de langdurige zorg leidt tot een stijging in de kosten op andere zorggebieden, die worden gefinancierd via de zorgverzekeraars. De eerste twee jaar stegen die kosten met een miljard euro per jaar. In 2018 wordt een stijging van twee miljard euro verwacht. Deels is deze stijging te wijten aan de toename van het aantal ouderen. Maar omgerekend naar de kosten per oudere liggen dit jaar de totale kosten per oudere alweer bijna op het niveau van drie jaar geleden'. (bron: Investico, Groene Amsterdammer, Algemeen Dagblad)

'We zijn volgend jaar terug bij af', concludeert zorg-econoom Guus Schrijvers (bron: Algemeen Dagblad 2-8-2017). De fikse bezuiniging die het kabinet in 2012 aankondigde, is volgens Schrijvers een 'noodingreep, ingegeven door de economische crisis. Toen bleek dat de crisis meeviel, kwamen er weer allerlei bedragen bij om de bezuiniging te verzachten. Maar we hebben de ouderenzorg grotendeels afgebroken.'

De kwestie liep zo hoog op dat de Tweede Kamer instemde met het voorstel om het Zorginstituut te laten opschrijven hoe de ouderenzorg er qua personele inzet moet uitzien. De Kamer verplichtte zich op voorhand de resultaten te accepteren. Dat hebben ze geweten. Het Zorginstituut stelde normen vast voor de personele bezetting die betekenen dat Rutte III jaarlijks een bedrag van 2,1 miljard euro kwijt is boven het uitgaven-niveau 2016. Daarnaast werd er nog het een en ander opgemerkt over bureaucratie en regeldruk.

Wie zal dat betalen

Als de kosten van de zorg in totaal op niveau moeten blijven en er 2,1 miljard euro in de ouderenzorg gestopt gaat worden, moet dat terug verdiend worden buiten de ouderenzorg. In het regeerakkoord staat dat het kabinet opnieuw conform de lijn Schippers hoofdlijnenakkoorden (2019 - 2022) zal sluiten over medisch-specialistische zorg, geestelijke gezond-

heidszorg, huisartsenzorg en wijkverpleging. Hiermee wil het kabinet 1,9 miljard euro per jaar besparen. Door goed te onderhandelen over geneesmiddelen verwacht het kabinet nog eens 460 miljoen euro per jaar te besparen. De vastgelopen onderhandelingen over een medicijn voor taaislijmziekte geven een indicatie van de kans op succes voor dat laatste plan.

Uiteraard hebben de betrokken partijen zich verzet tegen deze plannen. Niemand wil inleveren. Maar ze hebben wel een punt. De ouderenzorg is voor een flink deel afgebroken. Het imago van het overgebleven deel is zodanig beschadigd, dat het jaren gaat kosten om personeel te werven en te behouden om de schade te

herstellen. In de tussentijd moeten de zorgverleners het werk doen en ook nog de kosten betalen van de wederopbouw van de ouderenzorg: de medisch-specialistische zorg, geestelijke gezondheidszorg, huisartsenzorg en wijkverpleging. Die zullen dat extra werk naar verwachting niet zonder extra kosten kunnen verrichten.

Macro beheersinstrument

Als de kosten van de zorg niet binnen de budgetten blijven, zal de minister het macrobeheersingsinstrument inzetten (regeerakkoord). Dat betekent in gewoon Nederlands dat de genoemde partijen achteraf een korting opgelegd krijgen (te verrekenen met toekomstige budgetten) om de begroting te laten sluiten met de werkelijkheid. Dichter bij onbehoorlijk bestuur kun je naar mijn mening niet komen. —

“ Kort samengevat maakt de ouderenzorg een klapper en schuift het kabinet verder wat geld heen en weer. ”

Waar blijft toch al dat geld?

De economie in Nederland is niet in balans. De algemene regel is dat, over de lange termijn bekeken, een land niet meer consumeert dan het produceert en omgekeerd. Nederland is een uitzondering omdat wij al vele decennia structureel meer produceren dan consumeren.

AUTEURS:
WILLEM
SCHUDEBOOM,
ROB DE BROUWER

Hoewel bijna alle politici in ons land vinden dat een overschot op de handelsbalans getuigt van economische kracht, moet worden opgemerkt dat op wereldniveau het overschot van Nederland het tekort van andere landen is. Structureel gaat onze welvaart ten koste van andere landen. Dat hoeft niet problematisch te zijn.

In de jaren zeventig van de vorige eeuw werd een structureel overschot op de handelsbalans nagestreefd van 2%, terwijl tegelijkertijd het streefpercentage van de ontwikkelingssamenwerking (toen nog ontwikkelingshulp geheten) en andere internationale verplichtingen ook op 2% stond. Wij pikten als het ware welvaart af van rijke landen waarmee we handel dreven en gaven dat door aan ontwikkelingslanden om hun economie te versterken. Een soort 'Robin Hood'-actie. Maar het overschot op de handelsbalans is langzamerhand gestegen naar 10%, terwijl de kosten voor ontwikkelingssamenwerking niet meer dan 0,7% bedragen.

Financiële reserves zijn geen pré
Het overschot op de handelsbalans leidt overigens niet tot een hoge economische groei. Deze groei is juist laag, vooral omdat de consumptie nauwelijks groeit. Uit veel economisch onderzoek blijkt dat Nederland in het verleden weinig profijt had van de financiële reserves, die werden opgebouwd met die overschotten.

Omdat de gulden in waarde steeg, daalde de waarde van deze financiële reserves, die voor een groot deel in buitenlandse valuta waren belegd. Sinds de invoering van de euro heeft Nederland juist een voordeel, omdat veel nationale

financiële reserves in de eurozone zijn belegd. De euro is op lange termijn ook stabiel gebleken ten opzichte van de US-dollar.

Een ander aspect van de invoering van de euro is het Stabiliteitspact. Regeringen, die besloten toe te treden tot de euro, maakten in het 'Verdrag van Maastricht' afspraken over een maximaal begrotings-tekort van 3% van het bruto binnenlands product (bbp) en een maximale overheidsschuld van 60% van het bbp. In dit Stabiliteitspact werden die afspraken nader ingevuld en werd afgesproken wat moet gebeuren als landen toch een hoger tekort hebben.

Politici kijken vooral naar houdbaarheidssaldo

De laatste jaren heeft de overheid in Nederland zich uitgesloofd om te voldoen aan deze eisen. Bekende internationale economen zijn van mening dat een tekort van 3% op de begroting als grenswaarde arbitrair is gekozen en dat een hogere of lagere eis weinig zegt over de houdbaarheid van een tekort. Maar de Nederlandse politici daartoe gestimuleerd door De Nederlandsche Bank (DNB) en het Centraal Plan Bureau (CPB) gaan nog veel verder dan de eisen van het Stabiliteitspact. Wij kennen sinds enige jaren in Nederland het zogenoemde houdbaarheidssaldo.

Het CPB berekent het houdbaarheidssaldo om te zien of de overheidsuitgaven op langere termijn houdbaar zijn. Als lange termijn ziet het CPB een termijn van veertig jaar of meer. Het is opvallend dat bij de laatste analyse in 2014 het CPB

constateert dat het houdbaarheidssaldo positief is en dat er op lange termijn geen overheidsschuld meer is, maar een structureel overschot.

Met andere woorden: de vergrijzing is geen probleem. Alle maatregelen die zijn getroffen, leiden tot overschotten op de begroting waardoor Nederland op lange termijn de overheidsschuld kan aflossen. Een vergelijking met Japan stemt tot nadenken. Meer dan 25% van de bevolking in Japan is 65+ en de overheidsschuld is ruim 2 keer het nationale inkomen. Toch waren deze onderwerpen niet van belang bij de laatste verkiezingen in Japan.

Het CPB verklaart de overheidsfinanciën als houdbaar op lange termijn. Dank je de koekoek! We hebben op termijn helemaal geen overheidsschuld; we beschikken over enorme rijkdommen. Want de Nederlandse overheid beschikt over een groot kapitaal in eigendom. Denk bijvoorbeeld aan de wegen en andere infrastructurele werken, de overheidsgebouwen zoals scholen, universiteiten, musea en ministeries. Maar ook grond in de vorm van zee- en binnenhavens, van natuurgebieden, luchthavens, sportvelden, defensieterreinen en kustverdediging. Steeds als de overheid investeert groeit het nationaal vermogen. Het is zonder meer economisch verantwoord deze aangroei te financieren met geleend

geld. Maar daar gaat onze calvinistische overheid niet van uit.

Overheid verdient aan eigen overheidsschuld

Een mooi historische voorbeeld was de periode 1973 – 1977, de overheidsschuld steeg in die vier jaar van 24% naar 25%. De balans van de overheid bestond voor een zeer groot deel uit vorderingen van de overheid op allerlei instellingen, zoals woningbouwcorporaties. Deze instellingen betaalde rente over hun schulden. Per saldo verdiende de overheid aan dat deel van de eigen overheidsschuld.

In de jaren tot 1989 kwamen de kabinetten om orde op zaken te stellen, de overheidsschuld steeg in die 12 jaar met 45% tot 70% van het nationaal inkomen. Helaas verslechterde ook de samenstelling van de balans van de overheid, minder vorderingen en een hoger saldo van tekorten. Vergelijk je de periode rond de jaren negentig met de situatie van nu, dan staan we er nu veel beter voor.

Nederlandse economie gedijt goed op zwakke euro

Nu de economie weer groeit roepen politici dat Nederland aan de top staat van de West-Europese landen met de hoogste groeicijfers. Studies wijzen uit dat sinds de invoering van de euro Nederland het

“
Uit veel
economisch
onderzoek blijkt
dat Nederland
in het verleden
weinig profijt
had van de
financiële
reserves,
die werden
opgebouwd
met die
overschotten.
”

meest heeft geprofiteerd van de economische veranderingen die de introductie van de euro met zich heeft meegebracht. Dat komt omdat de euro eigenlijk voor de Nederlandse economie een te zwakke munt is.

Als we de gulden nog zouden hebben, dan zou die nu een hogere waarde hebben en daarmee de Nederlandse export afremmen. Maar de lage euro maakt Nederlandse producten internationaal goedkoop. Bovendien hebben de kabinetten in de afgelopen jaren de belastingdruk verlegd van productie naar consumptie. Het sleetse argument dat deze verlegging nodig is om onze concurrentiepositie te verbeteren is niet logisch. Deze positie was in het verleden ook al erg goed.

We weten tamelijk nauwkeurig dat de mensen in Nederland met een pensioen of met een uitkering verreweg het meeste geleden hebben onder de bezuinigingen. Nu de zon sterk is gaan schijnen, zou je verwachten dat alle mensen profiteren van de gunstige ontwikkelingen en dat er voor de groep die het meest heeft ingeleverd nu ook een extra traktatie gereed staat. En omdat iedereen had ingeleverd, mag je ervan uitgaan dat ook iedereen gaat profiteren van de groei.

Maar helaas. De mensen in het land gaan maar mondjesmaat profiteren van de gunstige wending die de Nederlandse economie te zien heeft gegeven. Nederland voert al sinds decennia een politiek die (grote) bedrijven bevoordeelt en de huishoudens in de kou laat staan.

Inkomensverdeling onder de loep

Steeds wordt opnieuw geanalyseerd of de inkomensverschillen zijn toegenomen of verkleind. Er wordt onevenredig veel aandacht geschonken aan de inkomensverdeling. En de officiële conclusie is steeds weer dat de verschillen iets zijn toegenomen of iets zijn afgenomen.

Indien de inkomensverdeling in detail wordt bekeken, blijken de verklaringen anders te zijn. De inkomsten van de personen, die behoren tot de groep met de hoogste 1% inkomens, zijn in de afgelopen decennia harder gestegen dan het

gemiddelde. Een verklaring voor het feit dat de laagste inkomens goed op peil blijven, is dat het aantal personen, dat AOW ontvangt, fors is gegroeid. De partner, die geen inkomen had, heeft nu een zelfstandig inkomen.

Waar niemand het over heeft, is dat de vermogensverschillen enorm zijn toegenomen en dat van de nationale koek een steeds groter stuk is gegaan naar de bedrijven en de overheid ten koste van de huishoudens.

Een zeer triest feit is dat binnen de categorie van huishoudens de gepensioneerden het meest in koopkracht zijn achteruitgegaan. Laten we eens naar de ontwikkeling van de koopkracht kijken sinds het begin van deze eeuw. Dan zien we dat de koopkracht van werkenden tussen 2000 en 2015 is gestegen met 32%, terwijl de koopkracht van gepensioneerden over deze periode niet is gestegen.

In 2016 is de kloof tussen werkenden en gepensioneerden verder toegenomen, omdat werkende er 4,9% op vooruitgingen en gepensioneerden 0,8%. Uit de bijlagen van het regeerakkoord kunnen wij de ontwikkeling afleiden voor de komende vier jaren. Jaarlijks neemt de koopkracht van werkenden dan toe met 1,4% en die van gepensioneerden met 0,7%. In 2021 is de koopkracht van werkenden sinds 2000 dan gestegen met 43,6% en die van gepensioneerden met 4,3%.

Pensioen en AOW blijven niet in lijn

Een nuancerende opmerking is wel op zijn plaats. Voor het aanvullend pensioen geldt dat het, zodra het pensioen is ingegaan, alleen maar de koopkracht zal bijhouden en daar niet bovenuit zal gaan. Voor de AOW geldt echter in beginsel dat de ontwikkeling van het minimumloon wordt gevolgd.

Bij een gemiddelde verhouding tussen AOW-uitkering en aanvullend pensioen van één op één betekent dit dat bij een normale ontwikkeling, de pensioenen in koopkracht zouden moeten toenemen met een percentage dat de helft is van de groeivoet van het minimumloon. Voor

het minimumloon was die groeivoet tussen 2000 en 2016 40%. Dat zou nog steeds betekenen dat in 2021 de koopkracht van gepensioneerden met ruim 20% zou moeten zijn gestegen sinds 2000.

Dan laten we nog buiten beschouwing dat er een enorme berg geld ligt te wachten, dat verkregen is met het beleggen van de pensioenpremies, voor iedereen die een aanvullend pensioen opbouwt of opgebouwd heeft. De pensioenfondsen betalen de pensioenuitkeringen met de rendementen op deze belegde middelen. Maar een deel van de rendementen houden zij achter en gebruiken ze niet om uw pensioenen aan te passen aan de gestegen prijzen.

Gepensioneerden profiteren niet van de welvaart

Onze conclusie moet zijn dat, hoewel de vergrijzing als bedreiging voor de overheidsfinanciën volledig is verdwenen, politici gepensioneerden nog steeds kort houden als het gaat om het meeprofiten van de welvaart. Een onevenredig groot deel van de lastenverlichting gaat naar de werkenden en naar de bedrijven. En die lastenverlichting voor werkenden maakt dat

structurele loonrondes bescheiden kunnen zijn. En dat is weer goed voor de winsten van de bedrijven en daarmee voor hun aandeelhouders. De neoliberale filosofie ten voeten uit.

Door de framing van Nederland als klein landje dat nagenoeg afhankelijk is van het buitenland en daardoor steeds weer moet besparen op de kosten, is er een politiek ontstaan die algemene loonsverhogingen nagenoeg uitsluit. Dat geldt eens te meer voor ambtenarsalarissen, omdat hier het bijkomende argument geldt van het in toom houden van de overheidsuitgaven. Terwijl er op lange termijn juist een overschot bestaat zonder overheidsschuld.

En zo is er een situatie geschapen waarin Nederland een van de welvarendste landen ter wereld is, als het gaat om het bbp per hoofd, maar waarin die welvaart niet te dienste staat van haar bevolking. Nederland spaart en blijft arm. —

“
Politici
houden ge-
pensioneerden
nog steeds
kort als het
gaat om het
meeprofiten
van de welvaart.
”

Geef uw testament een missie

Mensen met een Missie steunt gedreven mensen die in hun gemeenschap opstaan tegen onrecht en uitsluiting. Dit doen wij samen met onze partners in 14 landen in Afrika, Azië en Latijns-Amerika.

Mensen met een Missie in uw testament

Wij geloven daarbij in de verbindende kracht van religie. Laat u iets na voor een rechtvaardige wereld?

Contact: Julie Mingeli, 070 - 31 36 731 of juliemingeli@mensenmeteenmissie.nl
mensenmeteenmissie.nl/testament

De zorgkosten stijgen; wat doet de zorgpremie?

Als u dit leest, dan heeft u in de kranten al veel kunnen lezen over de nominale premie die de zorgverzekeraars gaan berekenen in 2018. Wellicht heeft u van uw verzekeraar al de nieuwe premie ontvangen.

AUTEUR: JOOP BLOM,

VOORZITTER COMMISSIE ZORG, WELZIJN, WONEN EN MOBILITEIT NVOG/KNVC

Het is deze keer moeilijk te voorspellen wat de premies van de zorgverzekeringen gaan worden. De begroting, die de oude regering heeft ingediend, laat voor de curatieve zorg een kostenstijging zien in 2018 van 5,4%. Zij denken dat de gemiddelde premie in Nederland gaat stijgen van € 1.290 naar € 1.362 per jaar, een stijging van 7%, rekening houdend met het gelijk blijven van het eigen risico op € 385 per jaar.

Maar de nieuwe regering denkt dat zij in de zorg weer bezuinigingen kunnen gaan doorvoeren. (Wat ik, en velen met mij, nagenoeg onmogelijk acht!) Dit om de kosten voor de burger niet te laten stijgen. Immers de vraag naar zorg stijgt, mede door de 'vergrijzing' van Nederland en de groeiende mogelijkheden om ons ouder te laten worden, met alle kosten die daaruit voortvloeien.

Wel heeft in september de kleine zorgverzekeraar DSW in Schiedam het als eerste gepresteerd om de nominale premie al bekend te maken: een verlaging met 0,5% (vorig jaar een verhoging van 10%!) en een verlaging van het eigen risico met € 10. Naar mijn mening een stunt om de aandacht te trekken. Hoe hoog de premies bij andere zorgverzekeraars worden, moeten wij afwachten, maar ik verwacht per verzekeraar gevarieerde premieverhogingen tussen de 5 en 10%.

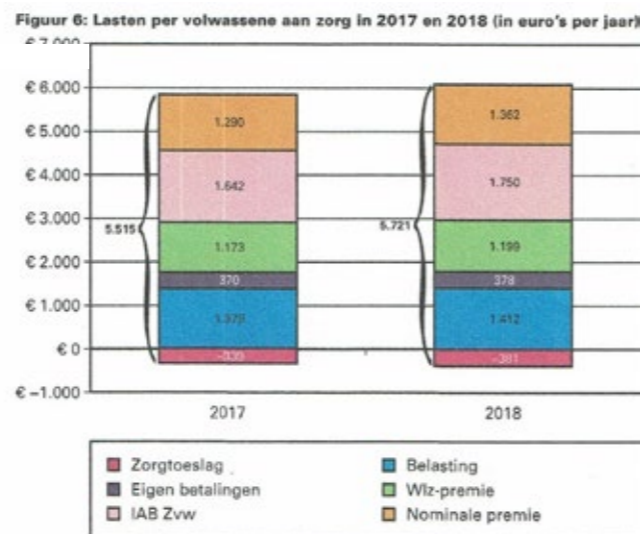
Denk goed na als u overweegt om van zorgverzekeraar te wisselen. Een paar euro minder premie weegt soms niet op tegen de ervaringen en het beleid van uw huidige zorgverzekeraar!

Ook de inkomensafhankelijke premie, die op de AOW en het pensioen wordt ingehouden, stijgt voor gepensioneerden van 5,4% tot 5,65% in 2018, een stijging van bijna 5%! Ook het maximale inkomen waarover iedereen de inkomensafhankelijke premie betaalt (nu ongeveer € 53.000) zal nog wel stijgen, maar dat horen wij in de loop van november pas.

Wel is toegezegd dat de compensatie van de nominale premie voor lageren inkomens (lager dan € 27.000 voor alleenstaanden en € 33.000 voor echtparen) zal gaan stijgen, maar dat wordt pas beslist in december als de werkelijke premies bekend zijn. Weet u dat met het bepalen van de hoogte van de zorgtoeslag, ook rekening wordt gehouden met het betalen van een gemiddeld eigen risico van € 242?

De afbeelding is een overzicht uit de rijksbegroting met de gemiddelde totale kosten van de zorg (inclusief langdurige zorg!) per volwassen Nederlander. Deze stijgt volgens de rekenaars van het ministerie van VWS van € 5.515 in 2017 tot € 5.721 in 2018, ofwel met bijna 4%! Dit wordt betaald via diverse heffingen: nominale premie, inkomensafhankelijke premie, premie langdurige zorg (9,65% in de eerste en tweede schijf van de inkomstenbelasting), belastingen en een relatief klein stukje eigen betalingen.

Wij wachten de werkelijkheid af! —

Bron: Rijksbegroting

Audrey's DeliCasa

Voor wie van lekker eten houdt, maar niet lang in de keuken kan of wil staan.

OUDERWETSE ENGELSE TRIFLE Dessert voor de kerstdagen

Ouderwetse trifle kan je van te voren maken als kerstdessert. Deze is dan om vast te oefenen. Kan ook per persoon in middelgrote glazen. Ook te variëren met vers fruit naar keuze.

Ingrediënten voor 4-6 personen:

- 4 roombotercakejes (kant en klaar)
- 4 el rode jam naar keuze
- 4-6 el medium sherry (of amaretto, rumlikeur of limoncello)
- 5 gelatineblaadjes
- 4 halve perziken uit blik
- 25 gr. bruine suiker, gemalen kaneel
- 3 dl. koude custardvla
- 2 dl. slagroom (naar smaak met of zonder suiker)
- Middelgrote glazen schaal (diameter 20 cm.)

Voor de versiering:

- Bigarreaux (gekonfijte vruchtjes), gekonfijte sinaasappel snippers
- Gepelde geblancheerde amandelen

De bereiding:

Smeer op de doormidden gesneden cakejes de door u gekozen rode jam (bijvoorbeeld frambozenjam). Leg de helften weer op elkaar en leg ze op de bodem van de glazen schaal. Giet er de sherry of likeur naar keuze over, totdat het vocht goed in de cakejes is opgenomen (mag niet te nat zijn).

De gelatineblaadjes volgens de instructie op het pakje bereiden en koud laten worden, over de cakejes gieten en laten opstijven in de koelkast.

Schik de halve perziken met de snijkant naar beneden vervolgens op de geleï. De kaneel met de bruine suiker mengen en over de perziken strooien. Intussen de custardvla maken volgens het recept op het pakje en in de koelkast stijf laten worden. Dan egale laag custard over de perziken verdelen en in de koelkast laten opstijven. Slagroom kloppen evt. met suiker en over de custardvla verdelen.

Versier de trifle met bloemen gemaakt van de gekonfijte kersen en sinaasappelsnippers. In de koelkast zetten tot de volgende dag.

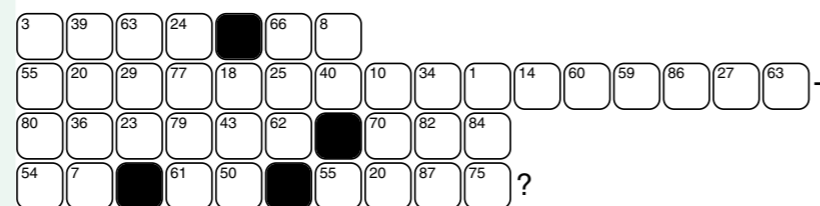
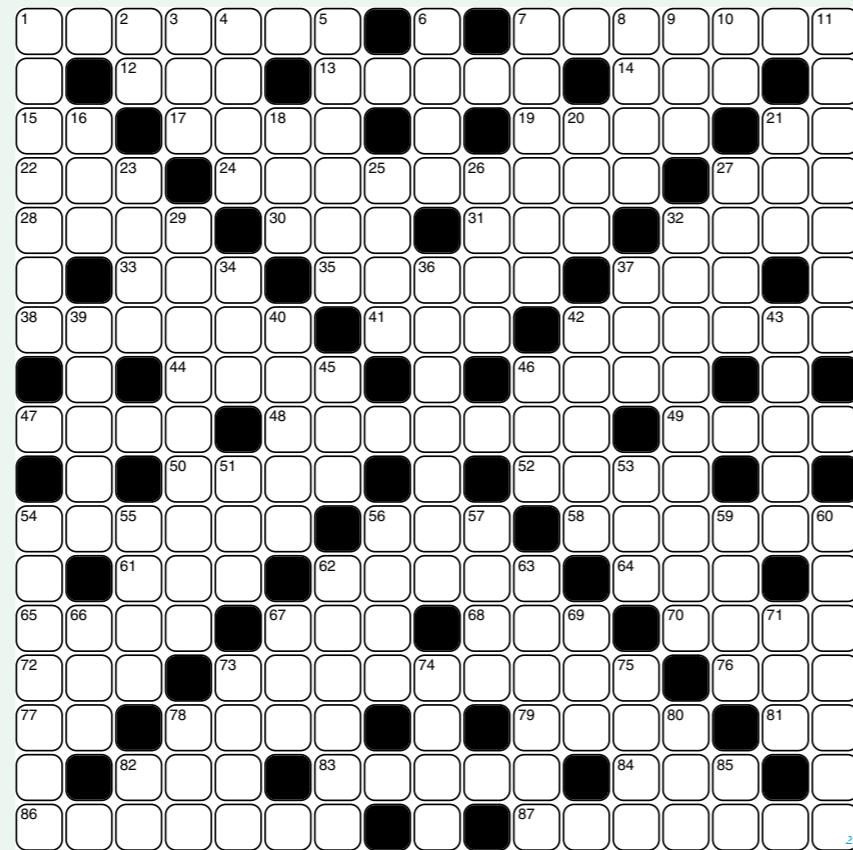
Voor het eten twee uur van te voren uit de koelkast halen. Delizioso!

BUON NATALE
Ciao Audrey
audrey.mp@hotmail.com

Na het oplossen van de kruiswoordpuzzel zet u de letters, die hetzelfde getal hebben als die in de balk eronder, daarop over. De zin die u dan krijgt stuurt u vóór 30 januari 2018 per e-mail naar pensioenbelangen@pensioenbelangen.nl of op een briefkaart naar NBP, Koninginnegracht 19, 2514 AB Den Haag. Onder de goede oplossingen worden weer 4 prijzen van 13 euro verloot.

De oplossing van de kruiswoordpuzzel in nummer 3-2017 is: **Wat staat er dit keer in de** Helaas is de laatste oplossingsregel weggefallen, hier had miljoenennota? Als oplossing uit moeten komen. Wij rekenen 'Wat staat er dit keer in de' goed, ook met eventuele (verkeerde) verzinsels erachter.

De vier gelukkige winnaars zijn:
D. Busser-Fiscalini
W. Neijmeijer
A. van der Vliet
J. Zeeman

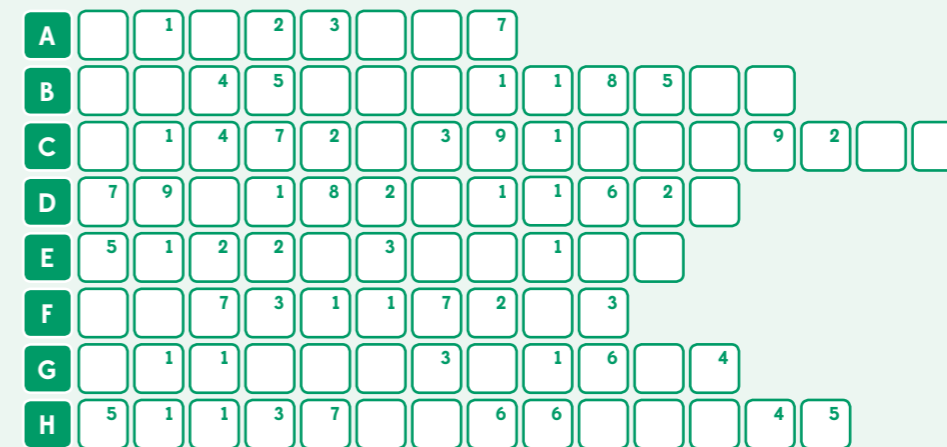

HORIZONTAAL 1. natte omslag als genees- of heelmiddel; 7. rijksinstelling belast met het toezicht op ijkingen; 12. grote wurgslang; 13. spijkerbroek; 14. telwoord; 15. jongensnaam; 17. gesmolten gesteente uit een vulkaan; 19. maalstroom; 21. lidwoord; 22. kledingstuk; 24. sterrenkijker; 27. waterlek (opening); 28. naaldboom; 30. zandheuvel; 31. Europa (afk.); 32. fiets (Zuid-Ned.); 33. hertensoort; 35. deel van jaar; 37. schil (bast); 38. Marokkaanse havenplaats; 41. niet van toepassing (afk.); 42. reclaimedruikwerk; 44. plaats in Noord-Holland; 46. deel van fiets; 47. door koorts verward spreken; 48. categorie; 49. mannetje bij hoenderachtige vogels; 50. ondoorzichtige nevel (damp); 52. gewicht; 54. de personen die op visite zijn of komen; 56. kreet waarmee het theaterpubliek om herhaling vraagt; 58. waterweg; 61. deel van etmaal; 62. deel van piano; 64. klein paardje; 65. hard klinkend; 67. dierengeluid; 68. alstublieft (afk.); 70. bladader; 72. jongensnaam; 73. het rijden in een gestolen auto; 76. afgemat; 77. giganewton (afk.); 78. smal sportvaartuigje; 79. bekoorlijk; 81. laatstleden (afk.); 82. familielid; 83. grafmonument; 84. brandstof; 86. Spaans wijngebied; 87. oxideren.

VERTICAAL 1. Israëliisch parlement; 2. ministerieel besluit (afk.); 3. aardkluit; 4. deel van bijenkorf; 5. Joodse groet; 6. zwemvogel; 7. zeer lage temperatuur; 8. jonge padvinder; 9. eikenschors; 10. zink (scheik. afk.); 11. slechtgehumeurd mens (brombeer); 16. flesafsluiting; 18. heideplas; 20. gehoororgaan; 21. laagte tussen bergen; 23. boterton; 25. geestdrift; 26. oud Nederlands betaalmiddel; 27. poen; 29. tropische wildernis; 32. plaats in Noord-Brabant; 34. plechtige belofte; 36. antipathie (afkeer); 37. nachtgewaad; 39. weg met bomen (dreef); 40. masttouw; 42. bedelmonnik (oosterse tovenaer); 43. verdieping; 45. bekend bruin/grijs vogeltje; 46. (dieren) mond; 51. algemene energieraad (afk.); 53. haal met de tong; 54. overvallen (bedreigen); 55. windrichting; 56. agrariër; 57. (woon)plaats; 59. hetzelfde (Lat.); 60. losraken van draden; 62. Japans automerk; 63. zoete stof; 66. asvaas; 67. bekeuring; 69. Bart's Neverending Network (afk.); 71. cilinder; 73. tijdsperiode; 74. honingbij; 75. soldij (wedde); 78. Koninklijke Militaire Academie (afk.); 80. stap; 82. openbaar vervoer (afk.); 85. heilige (afk.).

Omschrijving

- A. De bedevaart was ooit monnikenwerk (8)
- B. Keihard, maar kwetsbaar (13)
- C. Verzameling dino's (16)
- D. Mate van lomphheid (12)
- E. Plantje voor de hartpatiënt (11)
- F. Grillig drinkschema (10)
- G. Prijzengeld van marathonlopers (12)
- H. Carbonpapier (14)

Spelregels cryptogram

Slechts één van de klinkers is genummerd, maar alle plaatsen waar die klinker staat hebben dat nummer. Sommige medeklinkers hebben een nummer gekregen, bijvoorbeeld in opRoerkraieR (cryptogram in nr. 1 van 2013) hebben de eerste en de laatste r het nummer 1 gekregen, maar de tweede r geen nummer. Als u in die puzzel in andere woorden een 1 ziet staan kunt u daar dus de r invullen.

Stuur uw oplossingen vóór 30 januari 2018 per e-mail naar pensioenbelangen@pensioenbelangen.nl of op een briefkaart naar: NBP, Koninginnegracht 19, 2514 AB Den Haag. U kunt de oplossing van het kruiswoordraadsel in dezelfde e-mail of op dezelfde briefkaart inzenden. Voor goede oplossingen zijn per cryptopuzzel 4 prijzen van 13 euro beschikbaar.

Oplossing van de puzzel in nummer 3-2017:

- A. Hunebed
- B. Kruipolie
- C. Luieren
- D. Huwelijksbed
- E. Zuipschuit
- F. Suikerspin
- G. Lunchuur
- H. Schurkenstreek

De vier gelukkige winnaars zijn:

- E. Ausema
- T. van Buul
- W.A. Monsma
- H. Vermeulen

YVETTE VAN BOVEN
Home Sweet Home XMAS
 hardcover 304 pagina's, ISBN
 9789059567931, Fontaine Uitgevers,
 € 29,95

VPRO's Koken met Van Boven, columns en recepten in Libelle, de Volkskrant en Delicious en ook nog 2 kookboeken. Voor de

liefhebbers kan het niet op dit jaar. Yvette helpt je in dit boek door de feestdagen heen met heerlijke recepten, tips voor decoratie en om de boel in de hand te houden. Daarnaast menusuggesties voor o.a. een klein, groot, familiediner of koud buffet. Ook geschikt voor andere feestelijke etentjes. Zoals we van haar gewend zijn met duidelijke uitleg, eigen illustraties en foto's van echtgenoot Oof. Een geweldig kookboek met voor elk wat wils, duur, goedkoop, vlees, vis en ook de vegetariër vindt hier genoeg lekkere recepten. Dat wordt genieten! (MW)

CARLOS RUIZ ZAFÓN
Het labirint der geesten
 hardcover 848 pagina's, ISBN
 9789056725815, Uitgeverij Signatuur, € 29,99

Eindelijk is hij daar, het 4e en laatste deel van de serie die ooit startte met het boek 'De Schaduw van de Wind'. Hoewel de boeken onafhankelijk te lezen zijn, worden de verhalen hier afgerond en

worden enkele mysteries uit de ander boeken verduidelijkt. Lees over het Barcelona van de late jaren 1950, Boekhandel Sempere & Zoon en het nieuwe karakter Alicia Gris, die de verdwijning van minister Mauricio Valls moet ophelderen. Hij heeft een geheimzinnig boek uit de reeks 'het Kerkhof der Vergeten Boeken' in zijn bezit. Indrukwekkend als een boek met meer dan 800 pagina's kan blijven boeien en de spanning zo goed opbouwt. Ideaal leesvoer voor de donkere dagen. (MW)

HELEN CZERSKI
Ober er zit natuurkunde in mijn soep
 paperback 335 pagina's, ISBN
 9789492493132, Maven Publishing,
 € 22,00

Een natuurkundige, die aan de hand van alledaagse voorbeelden als nectar zoekende bijen een moeilijk begrip als magnetisme weet te verduidelijken.

Bijen die met zoveel vleugelslagen moeten vliegen dat ze elektrisch worden geladen en zo stuifmeel aantrekken. Dit en andere, onverwachte voorbeelden worden op humoristische, maar gedegen wijze aan de lezer voorgelegd, die zo – zonder formules – goed wordt geïnformeerd over de huidige stand van de natuurkunde en de praktische betekenis van al die moeilijke theorie. De zwaartekracht, quantumtheorie en snaartheorie worden op speelse maar leerzame wijze behandeld. Kortom: dit boek moet u lezen en vervolgens doorgeven aan uw nu of straks studerende kleinkinderen. (JVV)

IVO VAN WOERDEN
The great Marc Evers
 paperback 80 pagina's, ISBN
 9789021408491, Querido Fosfor,
 € 9,99

Dit ontroerende verhaal verscheen eerder in 2015 als digitale longread. Nu dus in boekvorm, aangevuld met een extra hoofdstuk en fotobijlage. Als Marc

twee jaar oud is, vertelt een psychiater dat hij een verstandelijke beperking heeft en nooit iets zal kunnen, later aangevuld met de diagnose autisme. Zijn ouders laten het er niet bij zitten en zorgen dat Marc de juiste behandeling krijgt. Op zijn 9e haalt hij zijn zwemb diploma's en hij start met wedstrijdschwemmen. En met succes. Na regionale kampioenschappen wint hij steeds meer, met als hoogtepunten de Paralympische Spelen van Londen en Rio. Inmiddels woont Marc zelfstandig, traint hij voor de Spelen van Tokyo 2020 en heeft hij vijf Paralympische medailles en tien wereldrecords op zijn naam staan. (RW)

Rente Termijn Structuur heeft geen nut voor een fonds

Dit artikel bevat een uitleg over het gebruik van de Rente Termijn Structuur (RTS), ook wel de rekenrente genoemd. Pensioenfondsen zijn verplicht om deze RTS te gebruiken om te berekenen hoeveel geld zij nodig hebben om alle toekomstige pensioenen te betalen, waarvoor al eerder de premies zijn betaald. In officiële pensioentermen heet dit de Voorziening Pensioen Verplichtingen (VPV), en het is dus de contante waarde van alle toekomstige pensioenbetalingen te berekenen met deze RTS.

AUTEURS:

WILLEM SCHUDEBOOM, ROB DE BROUWER

De invoering van de RTS in 2007 is de hoofdoorzaak van de huidige problemen bij de pensioenfondsen. De toepassing van de RTS en de gevolgen hiervan laten zich niet kort uitleggen. Het onderwerp verdient wel uw aandacht, want RTS raakt alle pensioenen direct. De belangrijkste vraag is of een RTS wel past binnen het pensioenstelsel in Nederland.

In dit artikel worden de volgende onderdelen van de RTS beschreven:

- RTS en zijn gevolgen,
- de keuzes bij de invoering van de RTS in Nederland in 2007
- waarom heeft Nederland eigenlijk een RTS?

Een stukje Pensioen-geschiedenis

De kern van het werkgeverspensioen is dat de werkgever in Nederland sinds 1954 zijn pensioenregeling moet onderbrengen bij een pensioenuitvoerder, zoals een pensioenfonds. De uitvoerders zijn verplicht om de opbouw van pensioenen te financieren met kapitaaldekking. Deze kapitaaldekking, de belegde middelen van het fonds, bestaan uit de eerder ontvangen premies en de rendementen, die het fonds daarmee heeft behaald. Het huidige pensioen bestaat voor circa 75% uit behaalde rendementen en 25% uit betaalde premies.

De hoogte van de premie is gebaseerd op een verondersteld toekomstig beleggingsrendement en een levensverwachting. Sinds 2016 zijn fondsen verplicht om bij de vaststelling van de premie de indexatieambitie van het fonds te verwerken. Een fonds veronderstelt een toekomstig beleggingsrendement van 4,7% en de indexatieambitie is 2%, dan rekent het fonds voor de premies met een rekenrente van 2,7%. (Let op: dit is een andere rekenrente dan de RTS waarmee fondsen de verplichtingen moeten berekenen.) Deze

2,7% is op dit moment de gemiddelde rekenrente om de hoogte van de premies te berekenen.

In het verleden hoefden de fondsen de indexatieambitie niet in te bouwen. In de jaren '60 en '70 van de verleden eeuw stegen de salarissen hard, en daarmee ook de ingegane pensioenen. De rendementen, die de fondsen toen maakten, waren niet genoeg om de stijging van de ingegane pensioenen te betalen. De fondsen betaalden in die jaren '60 en '70 de hogere pensioenen mede uit de ontvangen premies. De werkenden van toen, de huidige gepensioneerden, betaalden mee aan de verhoging van het pensioen van de toenmalige gepensioneerden, die thans overleden zijn.

ABP had daarom begin jaren '80 ook een fors tekort. In de jaren '80 en '90 stegen de salarissen van overheids personeel langzaam en de fondsen maakten in die jaren goede rendementen. Eind jaren '90 van de vorige eeuw hadden bijna alle fondsen geen onderdekking meer.

Deze solidariteit is met de invoering van de Pensioenwet verboden. Verhoging van pensioenen mag alleen nog, als het overrendement, het verschil tussen het gemaakte rendement en de rekenrente voor de premie, dit mogelijk maakt.

De gevolgen van de RTS

Tot 2007 was de rekenrente bij premies gelijk aan die voor de pensioenverplichtingen (VPV) en was veelal 4%. In 2007 veranderde dit. De pensioenen, die de deelnemers en gepensioneerden al hadden opgebouwd, moest het fonds gaan berekenen met de nieuwe RTS en niet meer met de rekenrente van de premies. Dit verschil tussen de rekenrentes wrikt en schuurt.

De RTS is feitelijk een tabel, waarin voor elk jaar

voor het berekenen van de pensioenverplichting een ander rentepercentage is vermeld. Als voorbeeld: de RTS voor een betaling over 5 jaar was 0,07% (eind 2016) en voor een betaling over 10 jaar was de RTS 0,67%. Naarmate de betalingen verder weg liggen in de toekomst stijgt de RTS. Fondsen zijn verplicht om voor de periode van de eerste 20 jaar de RTS-tabel van DNB te volgen. Voor de latere jaren kunnen fondsen kiezen uit een vast percentage, de zogenoemde Ultimate Forward Rate (UFR) of de waarden in de DNB-tabel volgen. Deze UFR was enige jaren geleden 4,2% en is in de afgelopen zomer gedaald tot 2,7%.

De rentepercentages in de RTS en de UFR wijzigen voortdurend. Ook in de situatie dat de opgebouwde aanspraken en ingegane pensioenen gelijk blijven, zal door de wijzigingen in de RTS en UFR de VPV voortdurend wijzigen. Het eerste gevolg is dat fondsen een veel minder stabiel beeld tonen dan de werkelijkheid is. In de jaren 2006 – 2016 zijn alle percentages in de RTS en de UFR aanmerkelijk gedaald. Het fonds moet door deze lagere percentages voor elke euro pensioen meer belegde middelen aanhouden dan in de periode voor 2006. Door de daling van de RTS en UFR zijn veel fondsen op papier in onderdekking geraakt. De belegde middelen en rendementen van de fondsen zijn echt niet minder geworden.

Het tweede gevolg is dat de onderlinge verhouding in de voorziening pensioenverplichtingen voor actieve deelnemers, slapers en gepensioneerden ook steeds wijzigt. De vakbonden hebben in hun brief van 31 oktober 2014 de Eerste Kamer hierop gewezen en ook dat de daling van de RTS-rentes in het nadeel van gepensioneerden heeft gewerkt. Omdat de verhouding in de voorziening pensioenverplichtingen tussen de drie groepen wijzigt, wijzigt ook de toerekening van belegde middelen aan de drie verschillende groepen. Dit proces is nu bekend als de vermogensoverheveling van gepensioneerd naar actief en slaper. Deze overheveling in samenhang met de te lage premies kan thans op circa € 200 miljard worden gesteld.

“
Het verband
tussen de
rendementen
die het fonds
maakt en waar
het fonds mee
moet rekenen
is verbroken.
Daardoor
ontstaat een
onduidelijk
beeld of fondsen
wel of niet te
weinig belegde
middelen
hebben om de
toekomstige
pensioenen te
betalen.”

Het derde gevolg is dat het verband tussen de rendementen die het fonds maakt en waar het fonds mee moet rekenen verbroken is. Daardoor ontstaat een onduidelijk beeld of fondsen wel of niet te weinig belegde middelen hebben om de toekomstige pensioenen te betalen.

Stel de RTS is 1,7% en de rekenrente voor de premies is 2,7%. Dan leidt het fonds al direct een administratief verlies van circa 25% op de nieuwe pensioenverplichtingen.

Fondsen stellen vaak dat dit verlies fictief is, zolang de beleggingsrendementen hoger zijn dan de rekenrente bij de premies. Deze stelling is niet correct. Door dit nadelige verschil tussen beide rekenrentes moeten fondsen meer belegde middelen voor € 1 pensioen gaan aanhouden. Bij een nadelig verschil van 1% tussen beide rekenrentes moeten fondsen gemiddeld 20% meer belegde middelen aanhouden. Dit verschil blijft in stand omdat deelnemers voor nieuwe pensioenverplichtingen blijvend te weinig premie betalen (in vergelijking met de RTS). Fondsen moeten dit ‘tekort’ halen uit het overrendement. Dit overrendement kunnen zij daarom niet gebruiken voor de betaling van de indexatieambitie, of te wel hogere pensioenen.

De noodzaak van een RTS

De verklaring voor het gebruik van de RTS is dat de wetgever aansluiting zocht bij internationale regelgeving voor jaarverslagen van ondernemingen. In de USA mogen werkgevers een pensioenregeling in eigen beheer uitvoeren. In 1987 werden de werkgevers, die aandelen met een beursnotering hadden, verplicht hun aandeelhouders inzicht te geven in de toekomstige pensioenbetalingen. Omdat de jaarverslagen van deze werkgevers onderling vergelijkbaar moesten zijn, werden specifieke regels opgesteld. Een van de regels is dat de werkgever zijn pensioenverplichtingen moest waarderen volgens de RTS van de financiële markt voor bedrijfsobligaties.

In Nederland moeten werkgevers sinds 1954 deze pensioenverplichting al aan een uitvoerder, zoals een fonds,

overdragen. Een fonds is niet op de aandelenbeurs genoteerd en een fonds kent maar één activiteit, de uitvoering van de pensioenovereenkomst. De belangrijkste vraag voor alle deelnemers en gepensioneerden is: maakt het fonds voldoende rendement om aan de verplichtingen van de deelnemers te voldoen. Het rendement is voldoende, zodra dit hoger is dan de rekenrente, waarmee de premies zijn berekend.

De overheid heeft ook voor de RTS gekozen, omdat fondsen te allen tijde hun verplichtingen aan verzekeraars moeten kunnen overdragen. Deze verklaring is in strijd met logica en wet. Een collectieve waardeoverdracht van een fonds naar een verzekeraar is een langdurig en complex traject en zal veelal enige jaren duren. Bovendien heeft het fonds voor de uitvoering van de pensioenovereenkomst veel belegde middelen, die goede rendementen hebben opgebracht en blijven opbrengen. De RTS en UFR zijn niet relevant voor deze collectieve waardeoverdracht. Verzekeraars kunnen trouwens geen pensioenfonds in Nederland op grote schaal overnemen. De pensioensector in Nederland is te groot hiervoor.

Welk nut heeft het gebruik van de RTS en UFR voor een fonds? Geen enkel, want er

bestaat geen verband tussen de behaalde beleggingsrendementen en deze rekenrentes. Fondsen betalen de toekomstige pensioenen uit zowel de beleggingsrendementen als de ingelegde pensioenpremies en niet uit de RTS en UFR. Ook kopen fondsen nu jaarlijks voor € 3 tot € 5 miljard aan financiële producten, zoals rentederivaten, om de gevolgen van de schommelingen in de RTS voor hun balans te beperken. Deze producten hebben ook grote risico's, zoals VESTIA merkte.

Daarom behoort de rekenrente voor de premie en de RTS (samen met de UFR) gelijk te zijn. Het fonds kan daardoor op een consistente manier aan de deelnemers en gepensioneerden rapporteren over de uitvoering van het pensioencontract.

De ouderorganisaties blijven hier aandacht voor vragen. Ze hebben onlangs een alternatief gepresenteerd voor de verplichte (lage) rekenrente. Zie het artikel op pag. 9. —

“
Fondsen betalen
de toekomstige
pensioenen
uit zowel de
beleggings-
rendementen
als de ingelegde
pensioen-
premies en niet
uit de RTS en
UFR.”

Waar was Nederland?

Ministeriële conferentie over een houdbare samenleving voor alle leeftijden bij vergrijzing

Het is vijf minuten voor de vergadering begint. Een grote ronde tafelopstelling met daarop de bordjes van alle deelnemende landen. Gastheer is de Portugese minister van Sociale Zaken. Achter de bordjes in Lissabon zitten ministers, staatssecretarissen en soms een hoge ambtenaar uit 56 landen. Zij zijn allemaal gekomen om een declaratie (intentieverklaring) te ondertekenen over de inspanningen die verricht moeten worden om voor alle generaties oplossingen te vinden in een ouder wordende samenleving. Iedereen zit. De stoel achter het bordje Nederland is leeg. Symbolisch?

AUTEUR:
JAAP VAN DER SPEK

Op het laatste moment gaat een man zitten die door de aanwezige Nederlanders niet wordt herkend. Het blijkt achteraf een beleidsmedewerker te zijn van VWS (Volksgezondheid, Welzijn en Sport). Een aardige man die vaker allerlei internationale klussen doet. Maar specifiek thuis in de materie van 'ouderen'? De verklaring: "We zitten in de overgang van een oud naar een nieuw kabinet. De ministers en staatssecretarissen hebben wel wat anders te doen. Zou jij willen gaan?"

In de voorafgaande dagen hebben 200 vertegenwoordigers van NGO's (maatschappelijke, niet aan de overheid gerelateerde, organisaties), zich gebogen over de vraag hoe overheden kunnen werken aan een houdbare samenleving voor alle leeftijden als er sprake is van (sterke) vergrijzing. De declaratie van de NGO's, met 39 aanbevelingen, is op de ministersconferentie aangeboden aan alle aanwezigen. Ook een aantal Nederlanders heeft aan het tot stand komen ervan meegewerkt. Voor hen was het niet leuk om te merken, dat hun land het onderwerp niet belangrijk genoeg vond om een bewindspersoon te sturen.

Hoe vertel je het de anderen?

Een week later mocht ik in Wenen vertegenwoordigers van ouderenorganisaties

uit 20 landen toespreken die geïnteresseerd waren in wat de verschillende landen met de VN-declaraties van de afgelopen 15 jaren hebben gedaan, speciaal voor de positie en de rol van ouderen in de samenleving. Natuurlijk gaat het dan over ons pensioensysteem, dat mede door een goed basispensioen, de AOW, nog steeds tot één van de beteren van de hele wereld behoort. Natuurlijk gaat het over een zorgstelsel, dat door anderen wordt bewonderd.

Ook gaat het over de oudere werknemers, die tot aan hun 66ste en straks 67ste levensjaar moeten doorwerken en dus meer kansen krijgen op de arbeidsmarkt dan in veel andere landen. En het gaat om de toenemende vitaliteit van ouderen en hun actieve deelname aan de samenleving via vrijwilligerswerk. Er zijn veel redenen om enthousiast aan anderen te vertellen, dat het fijn is om in Nederland te wonen. Maar

In alle eerlijkheid moest ik ook het verhaal vertellen over de ontwikkelingen van de laatste vier jaren. Een kabinet dat vooral daadkracht wilde tonen en vergat goed te luisteren naar de vertegenwoordigers uit het land, naar mensen met de voeten in de modder en de handen aan het bed. Mensen die de plannen voor de veranderingen in de zorg wel goed von-

den, maar die direct al waarschuwden dat een groot veranderingsproces een goede voorbereiding en tijd kost. En dat er geld zou moeten worden vrijgemaakt om de grote verandering te kunnen bekostigen. Dat het daar fout is gegaan: geen goed implementatieschema, geen zorgvuldige tijdsraming, geen geld extra om het proces te doen slagen (integendeel, wel een grote bezuiniging doorgevoerd) en te weinig samenwerking met alle betrokkenen.

Dat het kabinet wel een goede discussie is gestart over een toekomstbestendig pensioenstelsel. Maar ook dat de financiële crisis het kabinet zo bang heeft gemaakt, dat op advies van de Nederlandse Bank voor het aanvullende pensioen een toetsingskader is gemaakt, dat veel te knellend bleek te zijn.

In andere landen is, voor zover financieel mogelijk, actief gewerkt aan het verbeteren van de omstandigheden van ouderen. Natuurlijk, veel van die landen kwamen van ver en dan is elke verbetering er één, maar het is wel naar om te moeten melden dat een land als Nederland, bekend om goede sociale en gezondheidsvoorzieningen, een teruggang heeft gekend, terwijl wél de afgelopen jaren de intentieverklaringen van de UNECE (sectie Europa van de Verenigde Naties) zijn ondertekend.

“
Hoe zorg je ervoor dat de waardigheid bij het ouder worden overeind blijft?
”

De conferentie zelf

Tijdens de conferentie is 1 ½ dag gesproken over drie hoofdonderwerpen. Hoe herken je de kwaliteiten van oudere mensen en hoe kun je die benutten? Hoe kun je werken aan betere mogelijkheden om langer te kunnen blijven werken? En: hoe zorg je ervoor dat de waardigheid bij het ouder worden overeind blijft?

Natuurlijk ging het over de rechten van ouderen, maar ook over verantwoordelijkheden die ouderen, voor zover mogelijk, hebben om een actieve bijdrage te leveren aan de samenleving. En dat kan op veel manieren. Door mee te doen via vrijwilligerswerk, door als gepensioneerde consument ook mede de economie en werkgelegenheid te stimuleren en door de familie te ondersteunen via mantelzorg of als oppas voor kleinkinderen. De samenleving zal de vraag moeten beantwoorden hoe zij ouderen blijvend kunnen ondersteunen in hun mogelijkheden tot deelname, bijvoorbeeld door training, en hoe ouderen hun vitaliteit op een goede manier kunnen benutten.

Ondersteuning ook door op de arbeidsmarkt niet naar leeftijd te discrimineren en ouderen de gelegenheid te geven levenslang te leren. En als het om de waardigheid gaat, is het belangrijk mensen om mensen recht te doen, ook

al neemt bijvoorbeeld de gezondheid af. Zorg ook voor voldoende financiële mogelijkheden om te kunnen deelnemen aan de samenleving, die er vervolgens veel inzet voor terug krijgt. Tenslotte is het ook belangrijk om kwetsbare mensen die niet of nauwelijks in staat zijn om hun rechten te claimen, toch waardig te behandelen.

De conferentie ging over de houdbaarheid van samenlevingen als er sprake is van vergrijzing. Alle landen in Europa hebben er last van. Het is boeiend om in de wandelgangen met elkaar te spreken over de aanpak in het eigen land en wat je ervan kunt leren. Vaak wordt Nederland gezien als een vooruit geschoven land, waarin vrijwel iedereen in een open democratie kan meedoen en waar via het polderen werknemers en werkgevers tot hun recht komen. Maar in de gesprekken gaat het ook vaak over de kwetsbaarheid van het systeem, waarin tegenstellingen alle kansen krijgen en polarisatie op de loer ligt, als de vrijheid van meningsuiting belangrijker is dan het 'zorgvuldig met elkaar omgaan'. Ook leer je wel, dat je niet te gemakkelijk kunt oordelen over wat er in andere landen gebeurt. Onze democratie past goed bij ons volk, maar is niet altijd (goed) toepasbaar in andere landen.

“
Het is
belangrijk
om kwetsbare
mensen die niet
of nauwelijks
in staat zijn om
hun rechten te
claimen, toch
waardig te
behandelen.
”

Europa goed voor ons?

Er is veel aan te merken op de wijze waarop bijvoorbeeld de Europese Unie is georganiseerd. Het is goed om na te denken over de vraag waar Europa echt nodig is en waar dat niet het geval is. Maar één ding is zeker, zonder Europa zouden wij in Nederland, maar zeker ook de mensen in heel veel andere landen veel slechter af zijn, als er geen samenwerking en samenspreken zou zijn. Rondlopen in Lissabon en in Wenen bevestigt deze opvatting. We kunnen niet zonder elkaar. En... we kunnen niet wegblijven op een belangrijke bijeenkomst van de Verenigde Naties, sectie Europa, als het om ouderenbeleid gaat. —

Wind, water, zon, stilte en ruimte Onze Waddeneilanden

AUTEUR: JAAP VAN DER SPEK

Windkracht 9 en windstoten van 100 km per uur. Met z'n vieren fietsen naar het strand, pal tegen de wind in. En dus in de kleine versnelling hijgen en soms ook stukken lopen. Het regent. Prachtige en woeste witte-koppen-golven in een branding die nog nooit zo groot is geweest. Het strand onbegaanbaar. Maar een heerlijke chocolademelk in de strandtent. Het klopt, op de eilanden is het nooit slecht weer, er is alleen slechte kleding.

Bolderkar mee, dwars door de duinen. Schepjes en emmertjes bungelen aan de arm. Heerlijk die zee-wind langs je blote benen als het 30 graden boven nul is. Drukte bij de strandopgang, 200 meter links alle ruimte. Het is laag water, van de duinen honderden meters naar de rustig kabbelende golfjes van de branding. Richting oosten en westen vele kilometer langs het strand wandelen. Door het bos terug naar huis.

Fietsen over de dijk. Je verbazen over die eindeloze Waddenvlakten. Overal vogels: vliegend, trippelend, voedsel zoekend, strand lopend. Aan de andere kant de weilanden met eenden, ganzen, tureluurs, grutto's, wulpen en koeien met de kop in de wind. Overal ruikt het naar de zee. Het water komt op met een snelheid waarbij je moet oppassen geen kletsnatte voeten te krijgen. De laarzen zijn hard nodig. Terug op het terras heerlijk in de zon met een glaasje wijn. Het is de laatste avond, daarom heerlijk eten in een prima restaurant in het dorp.

Het is windstil, overal grijs en motregen. Het voelt kil aan. Met dikke jassen aan en een muts op, fietsend naar de mooie oude kerk waar het eilander Shanty koor ons een prachtige avond bezorgt. Nog een afzakertje in het plaatselijke café. Dochter en vader zingen elke avond voor de gasten, en soms in het Ziggo-dome. Dan zijn er extra boten voor alle meereizende eilanders en eilandgasten. Midden in de nacht terug. Het feest is pas afgelopen als de morgen aanbreekt.

Muziekweekenden, kunstmarkten, theaterweken, wandeltochten langs vuurkorven en met lichtjes op je pet, de berenloop marathon in de novemberkou en glühwein op de midwintermarkt bij gebakken vis en zelfgemaakte mutsen. En dan is het Oud en Nieuw. Een grote bruine vloot in de haven, met lichtjes in de mast, de jachthaven is overboekt en met het mooiste vuurwerk van de wereld en het knallen van de carbidbussen loeien de sirenes van de veerboten. Een prachtig jaar op een prachtig eiland wordt afgesloten. —

RUITERTJE

Te huur in Hampten-Hotton (Ardennen)

10 persoons vrijstaand vakantiechalet.

Ideaal voor 3 generatie verblijf,

rolstoeltoegankelijk. Gratis WiFi.

Mooi uitzicht, aan doodlopende straat, grote tuin, volleynet, jeu de boulebanaan.

Google op "vakantiehuis Amandi".

Huur via de eigenaar geeft 15% korting.

amandi@planet.nl

Een kerstverhaal Op vleugelen gedragen

“Een conferentieoord op Kreta. Aan de westkant, een uur rijden van Chania. De hele week praten beroepsofficieren uit alle NAVO landen met elkaar over wat het betekent om als christen militair te zijn. Gerard komt net van de KMA en luistert vooral naar wat al die ervaren mensen elkaar te vertellen hebben. En dat is heel wat, want het is de tijd van de koude oorlog (de spanningen tussen Oost en West Europa) en nog veel van hen hebben de Tweede Wereldoorlog meegemaakt. Eén van de andere Nederlanders organiseert voor de zondag een grote bijeenkomst, een soort kerkdienst.

AUTEUR:
De auteur van dit
mooie kerstverhaal is
bij de redactie bekend

Hij hoort toevallig dat Gerard zichzelf wat heeft leren orgelspelen en vraagt of die bereid is om de dienst op de piano te begeleiden. Omdat er niemand anders is, zegt Gerard ja en begint met dagenlang te oefenen op het voor hem vreemde instrument. Hij is nog maar een beginneling. In de dienst zal ook muziek worden verzorgd door het tamboer- en muziekkorps van het Franse Vreemdelingen legioen.

Die zondag zitten er honderden officieren in de zaal. Legerpredikanten, aalmoezeniers en Griekse popes lezen voor uit de Bijbel. Over twee weken is het kerst en daar gaan hun verhalen over. En over wat officieren te maken kunnen hebben met de vredesboodschap van het kind in de kribbe. De opgegeven liederen worden gezongen en het Vreemdelingenkorps en Gerard begeleiden. Toch bijzonder, zoveel militairen uit zoveel verschillende landen bij elkaar, die zo verschillend van achtergrond zijn en die toch samen op dat moment zoveel delen. De tijd vliegt voorbij.

De dienst is afgelopen en Gerard is blij dat het goed is gegaan. Hij heeft er hard voor moeten werken, maar nu kan hij ontspannen achterover leunen. Dat had hij gedacht!

Een grote zwarte Amerikaan komt achter de piano staan en zet een boek met mu-

ziek voor Gerard neer. “Spelen” zegt hij, en begint met een prachtige stem te zingen. Er komen meer mensen om de piano heen staan, veel meer. En allemaal zingen ze mee. Steeds weer nieuwe muziek wordt voor Gerard neergezet en steeds meer mensen komen erbij. Het duurt maar en duurt maar. En de beginneling Gerard? Zijn vingers gaan over de toetsen, zoals ze nog nooit gegaan zijn. Het ene kerstlied na het andere. Over vrede op aarde en welbehagen. Over herders in het veld en wijzen uit het oosten. Over het kind in de kribbe en een vader en moeder die niet weten wat ze ermee aan moeten. En zijn vingers gaan maar. Nog nooit heeft hij zo kunnen spelen en hij weet, dat hij ook later nooit meer zo zal kunnen spelen.

Binnenkort is het weer kerst. Gerard is nu 70 en zal met ondertussen veel meer ervaring opnieuw kerstdiensten, maar nu op het orgel, begeleiden. De verhalen en de liederen zijn hetzelfde gebleven, maar het zal nooit meer zo zijn als toen: Dat onuitwisbare gevoel dat je op vleugelen wordt gedragen. —

COMPLIMENT VOOR ONS BLAD

Sicco en Ans de Jong zijn lid van de BPP en schrijven in een uitgebreide reactie op nummer 3 van dit jaar o.a. het volgende: Onze complimenten voor deze boeiende uitgave. We werden getraakteerd op totaal verschillende denkbeelden over hoe het met de pensioenen gaat. Sommige auteurs zijn dik tevreden, anderen zijn aan het steigeren; het pensioendebat in volle glorie”.

Met betrekking tot het artikel van Eric Van Eck over de eigen pensioenpotjes en de bedreiging daarvan voor de solidariteit schrijven ze: “wij willen daar als waarschuwing aan toevoegen: je krijgt een soort premiestelsel, zoals dat ook door verzekeringsmaatschappijen wordt verkocht.

Het pensioen is dan geen arbeidsvoorwaarde meer maar een verzekering.” Een terechte constatering waarbij zij ook nog eens wijzen op de ingewikkelde problematiek van de verdeling van het huidige pensioenvermogen over eventuele individuele potjes. En het gevaar dat werkgevers, vakbonden en pensioenfondsen zich gaan terug trekken. “Vreselijk jammer omdat die laatste zonder winst oogmerk werken”.

De redactie heeft de reactie van de familie de Jong zeer op prijs gesteld.

Stannah
150
1867 • 2017

**Blijf thuis
wonen
met een
Stannah
traplift**

**PROFITEER
NU NOG VAN
€650,-
JUBILEUM-
KORTING**

- ✓ Betaalbare traplift voor elke trap
- ✓ Ruime keuze uit nieuw en gebruikt
- ✓ Ruimtebesparende, opklapbare stoel
- ✓ Levertijd vanaf 3 dagen
- ✓ Servicedienst elke dag beschikbaar

Stannah
‘S WERELDS MEEST GEKOZEN TRAPLIFT

BEL GRATIS
0800-5066
VOOR VRIJBLIJVENDE INFORMATIE.
VRAAG NAAR TOESTEL 7552

Voor vrijblijvende informatie over de trapliften van Stannah stuurt u de ingevulde coupon in een ongefrankeerde envelop naar **Stannah Trapliften B.V., Antwoordnummer 17006, 2170 VB, Sassenheim.**

Dhr./Mevr:

Tel. Nummer: Postcode:

Email: Huisnummer:

WWW.STANNAH.NL

Hoe lang rekt het Rijk ons nog arm?

AUTEUR: HENK MESSCHENDORP

Die vermaledijde veel te lage rekenrente
Maakt van ons pensioen een papje zonder krenten
Het Rijk en De Nederlandsche Bank van Knot
Doen de overlopende pensioenpot stijf op slot
Zodat wij al jaren kunnen fluiten naar de centen

Dit behoudende beleid is volledig gebaseerd op angst
De jongeren die niets te vrezen hebben zijn het bangst
Die kunnen in de toekomst flink gaan profiteren
Van de miljarden euro's die wij nu nog steeds ontberen
Zij gaan dan onterecht aan de haal met onze vangst

Wij gepensioneerden moeten een stevige vuist
gaan maken
Omdat ze in Den Haag de boel daar flink verzaken
De politiek mag niet langer blijven zwijgen
Onze generatie dient haar eerlijk verdiende loon
te krijgen
De volksvertegenwoordigers moeten daar op in
gaan haken

Zij moeten niet zoals zo vaak gebeurt alleen beloven
Reken maar dat wij dat allang niet meer geloven
Wij vragen dringend een versoepeling van de regels
Voor een beter beheer van onze pegels
Zo komt er een eind aan het van ons pensioen beroven

Om het tij van koopkrachtachterstand te keren
Moeten de senioren meer ruimte krijgen om te
consumeren
Met zo'n 1500 miljard in de pensioenpot
Moet deze overvolle schatkist snel van 't slot
En kunnen de fondsen de pensioenen weer gaan
indexeren

In de komende jaren is een christelijk-liberaal kabinet
Na een langdurige formatie voor ons allen nu aan zet
Na een duidelijke wens van drie miljoen senioren
Kunnen de bewindspersonen nu gaan scoren
Door aanpassing van het Toetsingskader in de
pensioenwet

Weg met het conservatieve pensioenbeleid
Pas dat aan bij het realisme van deze tijd
Wij gepensioneerden slaan verontrust alarm
Want het Rijk houdt ons al jarenlang kunstmatig arm
Wij zijn klaar met deze onrechtvaardigheid!

Ik wens u allen een gezond en gelukkig Nieuwjaar!
IJhorst, december 2017

Henk Messchendorp werkte
ruim 40 jaar in de zorgsector.
Hij is lid van de BPP en
schreef bovenstaand gedicht.
Wandelend in de duinen van
Texel liet hij zijn gedachten de
vrije loop.

ACTIVITEITEN EN INFORMATIE VAN DE BPP

De BPP (Belangenvereniging Pensioengerechtigden Pensioenfonds Zorg en Welzijn) is via de bestuursleden of actieve kaderleden betrokken bij de volgende activiteiten:

1. **Pensioenraad van PFZW:** In dit medezeggenschapsorgaan van het pensioenfonds wordt de BPP vertegenwoordigd door Cees Michielse als lid van dit orgaan en Jaap van der Spek als plaatsvervangend lid.

2. **Ledenraad PGGM:** dit is het adviescollege voor het bestuur van de coöperatie PGGM. Deelnemers en gepensioneerden van PFZW die lid zijn van de coöperatie krijgen naast aantrekkelijke aanbiedingen ook veel informatie over relevante onderwerpen.

3. **NVOG:** De koepel van ouderenorganisaties waarbij de BPP is aangesloten. Jaap van der Spek bestuurslid van de BPP is tevens voorzitter van deze koepelorganisatie. Cees Michielse vertegenwoordigt de BPP in de pensioencommissie, die zoveel mogelijk gezamenlijk opereert met de KNVG en de overige ouderenorganisaties. Binnen de NVOG wordt door middel van commissies ook veel aandacht besteed aan het inkomens- en koopkrachtbeleid voor ouderen en aan zaken als huisvesting- en zorgbeleid.

4. **Informatie via website, nieuwsbrieven en Ons Pensioen.**

a. De redactie van Ons Pensioen is in handen van Roelof Jan Mulder (hoofdredacteur), Jaap van der Spek, Eric van Eck en Pierre Thijssen. Zij zorgen er met name voor dat u goede achtergrondinformatie krijgt over het beleid van de BPP, maar ook dat u op de hoogte blijft van eventuele opvattingen van andere partijen. Zo kunnen de leden van de BPP op basis van een brede informatie actief deelnemen aan de discussies over het te voeren beleid.

b. Door middel van nieuwsbrieven die via de e-mail worden verspreid houden wij de leden die hun e-mailadres aan ons hebben doorgegeven op de hoogte van actuele ontwikkelingen. De redactie van de nieuwsbrieven ligt in de handen van Baukje Vegter

c. De website van de BPP, die door Cees Michielse wordt verzorgd, geeft naast de actuele informatie vanuit BPP en NVOG, ook relevante achtergrondinformatie over in het bijzonder pensioenonderwerpen en koopkrachtbeleid. Wij proberen daarbij een korte en heldere samenvatting te geven van de feiten, met voor diegenen die verder geïnformeerd willen zijn vaak een of meer doorklik mogelijkheden voor uitgebreidere en meer technische achtergronden.

5. **Lobby en netwerkactiviteiten.** Alle bestuursleden zijn actief betrokken bij het uitdragen van het BPP beleid en onderhouden daartoe contacten met andere organisaties die op onze beleidsterreinen actief zijn. Dat zijn besturen van pensioenfondsen, de pensioenfederatie, de SER, politieke partijen en ministeries, maar ook de journalisten die actief zijn op onze beleidsterreinen.

PENSIOENDISCUSSIE MOET NU LEIDEN TOT BESLUITVORMING

Nu er een nieuw kabinet tot stand is gekomen lijkt een aantal belangrijke uitgangspunten voor het vernieuwde pensioenstelsel vast gelegd. Toch is definitieve duidelijkheid over een toekomstig pensioenstelsel er nog steeds niet. De SER is nog voor een korte periode in staat gesteld om met een gericht advies op belangrijke punten te komen. Gebeurt dit niet dan zal het kabinet waarschijnlijk zelf knopen door hakken. Voor ons zijn de belangrijkste uitgangspunten waaraan wij de uitkomsten zullen

toetsen: 1. Komt er een nieuw reëel toetsingskader op basis waarvan de verplichtingen worden berekend? 2. Is er geen sprake van gedwongen sluiting van bestaande fondsen voor de oude rechten, waardoor toetsingskader en uitzicht op indexatie ongewijzigd slecht blijven? 3. Vindt het eventueel omzetten van de opgebouwde rechten plaats op basis van een aanvaardbare, ook voor de toekomst geldende, rekenrente?

Verder uitstel van de besluitvorming in de toekomst is niet langer aanvaardbaar. Ondanks de enigszins gestegen rente en goede beleggingsresultaten is de dekkingsgraad van veel pensioenfondsen nog steeds te laag. Onnodig rekenen wij ons nog steeds arm, met alle nadelige gevolgen van dien. Het is nu tijd om daaraan iets te doen. Wij roepen daarom zowel de politiek als de sociale partners op niet langer te aarzelen en knopen door te hakken!

MISVERSTAND

Wijzigingen in adres of andere mutaties in het ledenbestand moeten worden doorgegeven aan de ledenadministratie bij voorkeur via het e-mailadres ledenadministratie@pfzw-belangenvereniging.nl Het komt wel voor dat leden of personen die namens hen contacten onderhouden er van uit gaan dat mutaties die bij het pensioenfonds bekend zijn automatisch aan de BPP worden doorgegeven. Dit is niet zo, en kan op basis van privacy wetgeving ook niet. Neem in voorkomende gevallen dus altijd contact met ons op. Dat kan ook via de website. www.pfzw-belangenvereniging.nl/contact

